

**Karlova univerzita v Praze
Husitská teologická fakulta**

Číhošťský zázrak

Miracle of Číhošť

(Bakalářská práce)

Šárka Koudelková

Vedoucí práce: ThDr. Jaroslav Hrdlička

Praha 2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla všechnu použitou literaturu a prameny.

V Praze dne 10. 8. 2009

Děkuji ThDr. Jaroslavu Hrdličkovi za odborné vedení mé bakalářské práce a veškerou podporu a pomoc. Za projevenou podporu děkuji svým rodičům a příteli.

Dne 11. prosince 1949 se ve vesnici Číhošť u Ledče nad Sázavou stal tzv. zázrak. Při nedělním kázání farář Josef Toufar řekl mimo jiné: „Zde ve svatostánku je náš spasitel.“ A při těchto slovech se kříž, který byl umístěn na hlavním oltáři, dal po pohybu. Dne 28. ledna 1950 byl farář Josef Toufar příslušníky Státní bezpečnosti odvezen do věznice do Valdic. Zde byl obviněn z vykonstruování zázraku a nucen k doznání. Na následky tvrdých vyšetřovacích metod, způsobených hlavním vyšetřovatelem Ladislavem Máchou, brzy poté dne 25. února 1950 zemřel. Na motivy celé události byl natočen dokumentární propagandistický film s názvem : „Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení.“ Zájem o tento případ pokračoval i nadále a po revoluci byla napsána řada dalších knih ve snaze číhošťský zázrak osvětlit.

A so-called miracle happened in the village Číhošť close to Ledec nad Sázavou in December 11, 1949. During the Sunday discourse a parson Josef Toufar said among others: “There is our Saviour here, in this tabernacle”. When he was telling these words, a cross placed on the high altar, started to waggle. In January 28, 1950, a parson Josef Toufar was transported by members of the National Security to the prison in Valdice. Here he was accused of a miracle fabrication and examining officers forced a confession from him. In February 25, 1950, very soon he died because of consequences of brutal investigatory techniques caused by a main examining officer Ladislav Mácha. About the whole event the documentary propagandistic film called “Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení” was made. The interest about this case continued further and also after revolution a lot of other books were written to explain the miracle in the village Číhošť.

Obsah:

1.	vod	6	Ú
2.	Zázrak “.....	8	”
3.	tát vs. církev 1948-1950	10	S
	3.1. Situace v roce 1948.....	11	
	3.2. Situace v roce 1949.....	12	
	3.3. Katolická akce.....	14	
	3.4. Instruktažní skupiny StB.....	16	
	3.5. Ladislav Mácha.....	17	
4.	ivot Josefa Toufara	18	Ž
	4.1. Josef Toufar knězem.....	20	J
	4.2. Ladislav Konopka.....	21	J
	4.3. Toufar knězem v Čihošti.....	22	F
5.	číhošťský zázrak	24	Č
	5.1. První návštěva StB.....	26	P
	5.2. Josef Tajovský.....	27	V
	5.3. Ottavio de Liva.....	28	O
	5.4. Josef Peške.....	28	J
6.	výšetřování číhošťského zázraku	29	V
	6.1. Josef Čech.....	30	J
	6.2. Josef Toufar ve Valdicích.....	30	J
	6.3. Použití fyzického násilí.....	32	P
	6.4. Řízení - podepsání výslechového protokolu.....	33	P
7.	mrt Josefa Toufara	35	S
	7.1. Použití případu Čihošť k propagačním účelům.....	36	V
	7.2. Lidová demokracie.....	38	L
	7.3. Lidové noviny.....	39	L
8.	děda tomu, skrze koho přichází pohoršení	40	B
9.	eprese po Čihošti	44	R
	9.1. Akce K.....	45	A
10.	další osud Ladislava Máchy	45	D
11.	závěr	48	Z

12.	eznam použitých zdrojů.....	51	S
13.	eznam příloh.....	54	S

1 ÚVOD

Tato práce je věnována číhošťskému zázraku, události, která doposud nebyla zcela objasněná. Je pravdou, že Komunistická strana Československa (dále jen KSČ) v tehdejší době připravovala velkou akci proti církvi a číhošťský případ tehdy přišel jako na zavolanou. Ve své práci nejdříve vysvětlím vztahy církve a státu v období let 1948-1950. Poté se budu věnovat životu Josefa Toufara a jeho začátkům působení v Zahrádce a Číhošti. Dále popíšu událost číhošťského zázraku a co mu předcházelo. Poté se zaměřím na vyšetřování celého případu v době pobytu Josefa Toufara ve vězení ve Valdicích a snahu KSČ o využití tohoto případu při šíření protináboženské agitace a omezení styků s Vatikánem, o které komunistická strana velice usilovala. Jak Petr Fiala uvádí: „Jednou z velkých předností katolicismu byla jeho mezinárodní dimenze. Není proto divu, že se nacisté a především komunisté soustřeďovali vždy na diskreditaci vatikánské politiky a jejich osobností.“¹

---

¹ Fiala Petr, Hanuš Jiří. *Katolická církev a totalitarismus v českých zemích*. In: Fiala Petr, Hanuš, Jiří (eds.) *Katolická církev a totalitarismus v českých zemích*. CDK, Brno 2001, str. 23

Ve své práci se také snažím poukázat na zneužití celého případu komunistickou stranou a bezdůvodně tragický osud faráře Josefa Toufara. Poté se budu zabývat dokumentárním filmem, který byl natočen krátce po Toufarově smrti. Tento film je zajímavý tím, že ho bylo využito k propagačním cílům státu a současně se vyznačuje celou řadou nepřesností, které mohli poznat i běžní návštěvníci kostela. Dále se budu krátce zabývat událostmi po číhošťském zázraku a dalším osudem hlavního vyšetřovatele Ladislava Máchy.

Cílem mé práce je především zrekonstruovat celou událost, tak jak je popsána autory v publikacích, ze kterých čerpám. Dále bych chtěla více přiblížit některé osobnosti a poukázat na propojení události číhošťského zázraku s událostmi pozdějšími, které znamenaly pro tehdejší církev útlak ze strany státu. Chtěla bych se zaměřit na to, jakým způsobem státní politika číhošťského zázraku využila a jak ho mělo být využito, pokud by farář Josef Toufar předčasně nezemřel.

V kapitole o životě a vyšetřování Josefa Toufara se nejvíce opírám o knihu Františka Drašnera² a Jana Kalouse³. Pro srovnání také uvádím některé odstavce z knih sloužících tehdejší komunistické propagandě od Václava Hodače⁴, Jiřího Žáka⁵ a publikace vydané ministerstvem informací a osvěty⁶. V kapitolách o vztahu

---

² Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002

³ Kalous, Jan. *Číhošťský případ*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008 a Kalous, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950. Zákulisí případu Číhošť*. Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, Praha 2001

⁴ Hodač, Vladimír. *Číhošťský zázrak*. Orbis, Praha 1950

⁵ Žák, Jiří. *Exkomunikace, zázraky, sabotáže. Od Krakova přes Číhošť k Banské Bystrici*. Rudé právo, Praha 1950

⁶ *Poučení z Číhoště*. Ministerstvo informací a osvěty I. odbor, Praha 1950

církev a státu čerpám zejména z publikací Václava Vaška⁷, Karla Kaplana⁸ a Adolfa Rázka⁹.

Dále bych chtěla upozornit na některé stylistické rozdíly ve slovu Číhošť. Skutečný název obce, jak ho mimo jiné můžeme najít i na mapě České republiky je Číhošť, psaná s dlouhým „í“ . Název obce, tak jak ho používá Hodač, ministerstvo informací a osvěty a Lidová demokracie, je psán s krátkým „i“. Proto v citacích z těchto publikací opisuji název, tak jak je zaznamenán.

Obec Číhošť se nachází přibližně sedm kilometrů od Ledče nad Sázavou směrem na severovýchod v okrese Havlíčkův Brod. Kostel Nanebevzetí panny Marie (viz Příloha č.1) pochází ze 14. století, jeho existence je poprvé doložena roku 1365¹⁰. Poprvé se můžeme o Číhošti dozvědět z písemných pramenů z roku 1347. V období husitských válek Číhošť patřila na stranu utrakvistickou. V 15. a 16. století se okolo Číhoště těžilo stříbro. Roku 1623 fara v Číhošti zanikla a byla obnovena až roku 1856 .

Ve všeobecné encyklopedii Universum je pod heslem Číhošť uvedeno: „obec u Ledče nad Sázavou, v níž došlo k tzv. *číhošťskému zázraku*. Příslušníci→Státní bezpečnosti namontovali ve snaze zdiskreditovat kat. církev v místním kostele zařízení, které 11. 12. 1949 vychýlilo při mši kříž na oltáři. 28. 1. 1950 byl farář Josef Toufar (narozen 1902) zatčen a nucen k doznání. 25. 2. 1950 na následky mučivých výslechů zemřel. Tento incident odstartoval perzekuci církve, likvidaci řeholních řádů a vykonstruované procesy s představiteli kat. církve.“¹¹

---

⁷ Vaško, Václav. *Neumlčená I. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Zvon, Praha 1990 a *Neumlčená II. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Zvon, Praha 1990

⁸ Kaplan, Karel. *Stát a církev v Československu v letech 1945-1953*. Doplněk, Brno 1993

⁹ Rázek, Adolf. Josef Toufar- oběť proticírkevní strategie režimu .In Hanuš, J., Stříbrný, J. (eds). *Stát a církev v roce 1950*. CDK, Brno 2000

¹⁰ Sedláček, August. *Místopisný slovník historický království českého*. Argo, Praha 1998, str. 118

¹¹ Universum, všeobecná encyklopedie. 1.díl/A-F, Odeon, Praha 2002, str. 466

Dne 22. srpna 1949 se rozhodlo o tzv. akci „K“ (kláštery), která byla založena na „soustředění řádových duchovních na několika místech“.¹² Církev měla ještě stále velký vliv na společnost, mnoho občanů bylo pokřtěno faráři Římskokatolické církve. Zároveň v té době církev vlastnila asi 300 000 hektarů polí a lesů a několik zemědělských podniků¹³. Proto bylo nutné společnost na tyto změny připravit. Při třetí neděli adventní roku 1949 místní farář Josef Toufar při svém kázání pronesl větu: „Zde ve svatostánku je náš Spasitel“¹⁴ a v tu chvíli se třikrát zprava doleva pohnul kříž umístěný na oltáři a zůstal nakonec vychýlen na západní stranu. Tato událost nahrála tehdejší politické situaci, neboť komunistická strana se snažila o redukci vlivu katolické církve na společnost a politiku.

2 „Zázrak“

Vzhledem k tomu, že téma mojí práce zní „Číhošťský zázrak“, ráda bych nyní uvedla citace od několika autorů, jak se o tzv. zázraku v Číhošti ve svých publikacích vyjadřují.

Nejprve bych uvedla názor Jana Kalouse: „Domnívám se, že je třeba odmítnout verzi „zázraku“ a davové sugesce. Samotná církev se k číhošťskému případu stavěla zdrženlivě. Proč by se „zázrak“ v adventní době, kdy se zaplňují místa ve větších kostelech a chrámech, odehrál zrovna v malé vesničce, o níž před tím nikdo neslyšel? „Zázrak“ by měl být podle církevních autorit doprovázen jistým vysvětlujícím naznačením, jak celý jev vnímat. K tomu v číhošťském případě nedošlo.“¹⁵

Antonín Kratochvíl ve své teorii o zázraku píše: „Taková teorie podle svědectví opata Tajovského a dalších nebyla z jejich strany vyslovena. Kdyby událost v Číhošti

---

¹² Vaško, Václav. *Dům na skále/2. Církev bojující*. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2007, str. 26

¹³ Čelovský, Bořivoj. *Strana světí prostředky. Martyrium faráře Josefa Toufara*. Nakladatelství Tilia, Šenov u Ostravy 2001, str. 12

¹⁴ Vaško, Václav. *Dům na skále/2. Církev bojující*. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2007, str. 27

¹⁵ Kalous, Jan. *Číhošťský případ*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008, str.99

měla být prohlášena za nadpřirozený zjev, vyžadovalo by to komplikovaného a léta trvajících šetření. Žádné takové řízení nebylo a nemohlo být zahájeno.“¹⁶

Václav Vaško ve své knize vyjadřuje názor, že: „...o propagaci „zázraku“ se však nestarala církev, ale komunistická propaganda. Biskup Pícha, premonstrátský opat Tajovský a Machalka, stejně tak zástupce internunciatury nebo kdokoli jiný z církevních představitelů neměli možnost svůj rezervovaný postoj k „zázraku“ v Československu publikovat. Vyjádřil to za ně vatikánský rozhlas (22.3.1950): „Je třeba výslovně podotknout, že se nemíníme v nejmenším stavět za pravost zázraku.“¹⁷

Jiří Žák se snaží poukázat na to, že zázrak byl pouhým podvodem zkonstruovaným farářem v Číhošti: „úřední zpráva o výsledku šetření říká mezi jiným toto: „Tak zvaný ‚zázrak‘ v Číhošti je kejklářský podvod, provedený v podstatě primitivním a jednoduchým mechanismem. Jasně to dokázala provedená rekonstrukce celého mechanismu číhošťským farářem.“¹⁸

V publikaci vydané ministerstvem informací a osvěty je uvedeno: „Na základě tohoto zjištění přistoupila pak státní bezpečnost k důkladnému prošetření zázračného znamení kříže a došlo se velmi brzy k pozoruhodným výsledkům: zázrak prováděl sám místní farář jednoduchým mechanismem, který si sám takto zkonstruoval...“¹⁹ „»Zázrak« v Číhošti měl být jen začátkem dalekosáhlé rozvratné provokace vysoké katolické hierarchie ve službách Vatikánu.“²⁰

---

¹⁶ Kratochvíl, Antonín. *Žaluji III. Cesta k Sionu*. Dolmen, Praha 1990, str.165

¹⁷ Vaško, Václav. *Neumlčená II. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Zvon, Praha 1990, str.128

¹⁸ Žák, Jiří. *Exkomunikace, zázraky, sabotáže. Od Krakova přes Číhošť k Banské Bystrici*. Rudé právo, Praha 1950, str. 79

¹⁹ *Poučení z Číhoště*. Ministerstvo informací a osvěty I. odbor, Praha 1950, str.5-6

²⁰ *Ibid.*, str.8

Hodač vidí v zázraku snahu třídních nepřátel zničit lidově demokratický systém. Tento kříž dal „...svým kymácením najevo nespokojenost s lidově demokratickým zřízením a věštil zároveň své brzké vítězství-nad marxismem!“²¹

3 Stát vs církev 1946-1950

Předtím, než se budu věnovat událostem v Číhošti, ráda bych přiblížila tehdejší vývoj vztahů mezi církví a státem. V květnu roku 1946 získala KSČ v parlamentních volbách 38% hlasů²² a tím také upevnila své postavení jako hlavní mocenskopolitické síly v Československu. Již v březnu roku 1946 na VIII. sjezdu strany, KSČ vyjádřila svůj vztah k církvi. Komunisté tehdy prohlásili, že budou respektovat svobodu svědomí a náboženského vyznání, ovšem za předpokladu, že církve prokáže loajalitu vůči novému režimu a nebude se vměšovat do politického života. Za udržení dobrých vztahů s církví KSČ především sledovala větší nárůst voličů. Podle Karla Kaplana bylo v Československu téměř 75% komunistů hlásících se k nějakému náboženství a více než 90% voličů bylo věřících.²³

Situace se však změnila po volbách roku 1946, kdy se komunisté na Slovensku shledali s volebním neúspěchem. Jako jednu z příčin jejich porážky uváděli chování katolických kněží na Slovensku. Kněží se odvolávali na pastýřský list a vybízeli věřící k volbě stran, které podporují náboženskou svobodu. KSČ si tuto činnost kněží vysvětlila jako zásah církve do politického života.

3.1. Situace v roce 1948

V roce 1948 se situace změnila. „Informační byro KS už na své ustavující schůzi v září 1947 prohlašovalo církve a Vatikán za nepřítel a záhy po únoru 1948 ji za úhlavního nepřítel, za možnou „základnu reakce pod rouškou maskované

---

²¹ Hodač, Vladimír. *Číhošťský zázrak*. Orbis, Praha 1950, str. 20

²² Kaplan, Karel. *Stát a církev v Československu v letech 1945-1953*. Doplněk, Brno 1993, str. 19

²³ *Ibid.*, str.20

protistátní činnosti', řízené a podněcované Vatikánem označili i veoducí činitelé KSČ.²⁴

„V roce 1948 bylo v Československu (po ukončení německého odsunu) přibližně 12 milionů obyvatel (8,8 mil. V Čechách a na Moravě a 3,3 mil. na Slovensku). Z nich se v českých zemích hlásilo ke katolické církvi přibližně 6,5 milionu obyvatel, na Slovensku necelé 3 miliony.“²⁵ V té době bylo zaměstnáno v duchovní správě 7 000 kněží a v kláštorech žilo asi 2900 řeholníků a 12 100 řeholnic²⁶. Církev měla ve svém vlastnictví více než 300 tisíc hektarů polí a lesů se zemědělskými podniky (cukrovary, lihovary, pivovary, mlýny a cihelny).²⁷

V březnu roku 1948 bylo rozhodnuto o ustavení církevních komisí v krajských výborech a v ústředí. Takto bylo využito původního návrhu pražského arcibiskupa Josefa Berana. Původní plán spočíval ve vytvoření komise ze zástupců vlády a katolické hierarchie. Komunisté do těchto komisí ustavili zástupce ze všech církví, kteří byli jmenováni Národní frontou. Nejčastěji byli vybíráni do těchto funkcí tzv. „pokrokoví kněží“.

V květnu 1948 proběhly v Československu parlamentní volby. Jak dále Kaplan píše: „Všechny zprávy o průběhu voleb se shodovaly v tom, že v českých zemích církev neovlivnila jejich výsledek. Podle informátorů KSČ většina kněží, řeholnic a část silně věřících se k volbám buď nedostavila, nebo nevolila vládní kandidátku, někteří i veřejně, ale na občany nezapůsobily.“²⁸

Hlavním cílem komunistů bylo: a, zbavit církev politického vlivu. KSČ stále pokládala církev jako stranu, která se podílí na politické soutěži a je úzce spjata se stranou lidovou. B, podrobit církev státnímu dohledu a kontrole. C, izolovat domácí

---

²⁴ *Ibid.*, str. 23

²⁵ Vaško, Václav. *Neumlčená I. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Zvon, Praha, 1990, str. 235

²⁶ Kalous Jan. *Čihošťský případ*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008 str. 16

²⁷ Čelovský, Bořivoj. *Strana světlí prostředky. Martyrium faráře Josefa Toufara*. Nakladatelství Tilia, Šenov u Ostravy 2001, str. 12

²⁸ Kaplan, Karel. *Stát a církev v Československu v letech 1945-1953*. Doplněk, Brno 1993, str. 36

církevní hierarchii od vlivu Vatikánu a na veřejnosti vytvořit dojem, že za zhoršení vztahu státu a církve jsou odpovědni biskupové. D, zlikvidovat odpor proti nové církevní politice. E, podporovat tzv. vlasteneckou církev, která by reprezentovala státní zájmy. Prvním takovým pokusem lze chápat Katolickou akci. F, vytvořit národní katolickou církev, mimo dosah Vatikánu.²⁹

3.2. Situace v roce 1949

Další jednání s církví probíhala do dubna 1949. Na jednáních, která se odehrávala v Ústředním akčním výboru Národní fronty zastupoval stranu církví litoměřický biskup Štěpán Trochta a na straně státu vyjednával generální tajemník NF a ministr spravedlnosti Alexej Čepička. Tyto rozhovory byly přerušeny v květnu roku 1948, poté jednání opět nakrátko pokračovala. K dalšímu přerušení došlo v létě téhož roku, přičemž další rozhovory byly obnoveny v únoru 1949. Komunisté nastínili církvím svůj požadavek prohlášení loajality novému zřízení. V samotné církvi panovala nerozhodnost. Postupně došlo k rozdělení uvnitř církve na dva proudy: antikomunistický- především slovenští biskupové a arcibiskup Beran. Druhý proud se nazýval realistický- zastupovali ho kněží, kteří se snažili najít dohodu se státem. Byl reprezentovaný biskupem Trochtou.

V tomto období také došlo k několika konfliktům mezi církevní a státní mocí. Jednou z nich byla kandidatura Josefa Plojgara, původně římskokatolického kněze a kaplana v Českých Budějovicích do parlamentu. Pražský arcibiskup Beran zastával politiku neangažovanosti kněží do politiky, a proto mu nechtěl udělit povolení ke kandidatuře. Poté co Plojhar přijal post ministra zdravotnictví, ho kardinál Beran suspendoval.

Další konflikt vyvolala podmínka Alexeje Čepičky, že nezakáže církevní školství, pokud se představitelé církve budou podílet aktivně na volbě prezidenta. Arcibiskup Beran na tyto podmínky přistoupil a v chrámu sv. Víta dal Gottwaldovi své požehnání. Stát toto gesto vysvětlil jako přitakání komunistické moci.

---

²⁹ Kalous Jan. *Čihošťský případ*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008 str. 17

Jedním z dalších případů bylo nalezení odposlouchávacího zařízení na biskupské konferenci ve Starém Smokovci, která se konala od 22. do 23. března 1949.

Roku 1949 byla zakázána církevní periodika, Katolické noviny byly cenzurovány, církev nemohla nadále vést matriky, poutě a další církevní akce se mohly konat pouze se souhlasem státních orgánů, bylo zakázáno čtení pastýřských listů.

14. října 1949 byly Národním shromážděním schváleny dva tzv. nové církevní zákony. „Prvním z nich byl zákon č. 217/1949 Sb., kterým byl zřízen Státní úřad pro věci církevní. Šlo o ústřední orgán, do jehož působnosti v první řadě náležela zejména „normotvorná, řídicí a dozorčí činnost ve všech věcech církevních a náboženských. Vládním nařízením č. 228/49 Sb. Z 25.10 1949, §5, pak bylo dále určeno, že v „krajích a okresech vykonávají působnost ve věcech náboženských a církevních příslušné krajské a okresní národní výbory a jsou v tomto oboru své působnosti podřízeny Státnímu úřadu pro věci církevní“ (konkrétně šlo o tzv. krajské a okresní církevní tajemníky, ve zkratce KCT a OCT).³⁰ Druhý nově vydaný zákon č. 218/1949 Sb., s názvem „o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem“³¹, zavedl v §7 v souvislosti s ustanovením duchovních či kazatelů v církvích a náboženských společnostech předchozí státní souhlas. Tento souhlas zněl: „Slibuji na svou čest a svědomí, že budu věren Československé republice a jejímu lidově demokratickému zřízení a že nepodniknu nic, co by bylo proti jejím zájmům, bezpečnosti a celistvosti. Budu jako občan lidově demokratického státu plnit svědomitě povinnosti, jež vyplývají z mého postavení a vynasnažím se podle svých sil podporovat budovatelské úsilí směřující k blahu lidu.“³² Hlavním účelem obou těchto zákonů, byla snaha státu ovládat církev. Také církevní tajemníci získali vliv na kněží a kazatele, které kontrolovali při pravidelných nedělních eucharistiích v kostelech. Církevní tajemníci měli své pomocníky, kterým se říkalo

---

³⁰ Fiala Petr, Hanuš Jiří. *Katolická církev a totalitarismus v českých zemích*. In: Fiala Petr, Hanuš, Jiří (eds.) *Katolická církev a totalitarismus v českých zemích*. CDK, Brno 2001, str. 102

³¹ *Ibid.*, str. 102

³² Hanuš, Jiří. *Tradice českého katolicismu ve 20. století*. CDK, Brno 2005, str. 139

církevní důvěrníci. Tito důvěrníci byli členové policie SNB nebo StB, ovšem většina z nich byla zastoupena z řad věřících a zároveň členů KSČ.

V létě 1948 byla založena nová komise, která se začala zabývat vztahy mezi církví a státem. Církevní komise ÚV KSČ měla ve svém čele Alexeje Čepičku který zasedal i v původní komisi ÚAVNF . Roku 1949 komise získala větší pravomoce a také se změnilo její složení. Této nově ustavené komisi se mimo jiné říkalo církevní šestka a oficiálně vznikla 25. dubna 1949 v tomto složení: Alexej Čepička ,Václav Kopecký, Zdeněk Fierlinger, Vladimír Clementis, Viliam Široký a Jiří Hendrych). V této době také stát změnil politiku vůči církvi a započal s represemi.

3.3. Katolická akce

Církevní oddělení Národní fronty (NF) dne 28. dubna 1949 pozvalo pět pokrokových kněží, kterým chtělo představit plán, s jehož pomocí vytvoří organizaci pokrokových katolíků. „Plán předpokládal uměle rozpoutanou kampaň: věřící se budou dotazovat NF na stav jednání s církví, protestovat proti „štvání kněží“, do kampaně se zapojí tisk a rozhlas. Na základě této kampaně prohlásí NF začátkem května, „že v táboře katolíků se děje něco, co potřebuje vyjádření“, a dá popud ke svolání přípravného výboru pokrokových katolíků. Hnutí převezme název Katolická akce (dále také jen KA). Podle Čepičky „tím sledujeme jeden cíl: chceme jim vzít vše, co dosud mají.“³³ Cílem těchto „pokrokových kněží“, zapojených do Katolické akce mělo být proniknutí do jednoty duchovních a postavit se na stranu státu v boji proti církvi. K tomuto úkolu byli kněží pečlivě vybíráni, přesto jejich počet byl stále velmi nízký.

Nově ustavená Katolická akce měla tedy nahradit dosavadní projekt, kterým se pod stejným názvem označoval projekt církve pro začlenění laiků do církevních záležitostí a dále je kulturně podporovat. Zastánci této Katolické akce byly uvězněni. Komunisté název tohoto projektu převzali ve snaze vytvořit čistě laickou organizaci. KSČ se však setkala s odporem veřejnosti i Vatikánu.

---

³³ Kaplan, Karel. *Stát a církev v Československu v letech 1945-1953*. Doplněk, Brno 1993. Str. 77

První ustavující konference státní Katolické akce proběhla dne 10. června 1949 v Obecním domě v Praze, kterého se zúčastnilo 67 kněží³⁴. Podle kaplana se konference účastnilo 68 duchovních³⁵. Tzv. církevní šestka, ve které zasedal Alexej Čepička jako předseda a který patřil mezi zastánce tvrdého postupu proti církvím. Dále Václav Kopecký, Zdeněk Fierlinger, Vladimír Clementis, Viliam Široký a Jiří Hendrych rozhodla o ustavení výboru Katolické akce, který se bude skládat pouze z laiků. Za předsedu tohoto spolku byl zvolen Ing. Ferdinand Pujman, režisér Národního divadla a manžel spisovatelky Marie Pujmanové. Generálním tajemníkem se stal Vojtěch Török. Lživá komunistická propaganda hlásala, že tato akce má podporu více jak 500 kněží. Po ustavení Katolické akce se pořádaly krajské a okresní konference, na kterých se formovaly krajské a okresní výbory Katolické akce.

Pro podporu Katolické akce byli vysíláni pomocníci, jejichž úkolem bylo sehnat co nejvíce podpisů kněží, kteří by Katolickou akci podpořili. Mnozí z nich podepisovali prohlášení Katolické akce pod nátlakem. Mnohdy jim byly podávány zkreslené informace a kněží podepisovali v domněnání, že se jedná o přání obnovit jednání mezi vládou a církevní hierarchií.

Dne 15. června se na seznamech Katolické akce objevil i podpis Josefa Toufara a spolu s ním několik dalších farářů z Toufarova okolí. Je pravdou, že Toufar toto prohlášení podepsal. Ovšem později, ostatně jako mnozí další duchovní, své rozhodnutí vzal zpět a svůj podpis odvolal.

„Podle neúplných úředních hlášení podepsalo do 16. června 1949 prohlášení „Katolické akce“ 16 procent kněží, 16,2 procento vyslovilo prý ústní souhlas, 11,2 procenta se postavilo proti a 56,6 procenta se nevyjádřilo. Mnozí z těch, co podepsali, podmínili svůj souhlas souhlasem episkopátu, nebo připisovali dovětky „pod vedením biskupů“ apod.“³⁶ Protest proti zneužití názvu „Katolická akce“ projevíli účastníci biskupské konference v Olomouci konané 7. června.1949, kdy vydali

---

³⁴ Vaško, Václav. *Neumlčená II. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce.* Zvon, Praha 1990, str. 70

³⁵ Kaplan, Karel. *Stát a církev v Československu v letech 1945-1953.* Doplněk, Brno 1993, str. 79

³⁶ Vaško, Václav. *Neumlčená II. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce.* Zvon, Praha 1990, str. 72

oběžník odsuzující zakládání tzv. Katolické akce. K událostem v Československu se vyjádřil i Vatikán, který vyjádřil zklamání nad katolickými kněžími v českých zemích, kteří podleli svým podpisem politice státu.

Na tajné biskupské konferenci dne 15. června 1949 v Praze byl vydán pastýřský list s názvem „Hlas československých biskupů a ordinářů věřícím“, ve kterém mimo jiné bylo uvedeno varování před podepsáním státem propagované Katolické akce. Dne 20. června 1949 byl vydán ve Vatikánu exkomunikační dekret, vztahující se na Katolickou akci v Československu. Kněží postupně začali odvolávat své podpisy. „Ačkoli počet těch, kteří odmítli odvolat podpis pod KA, počet ‚pokrokových kněží‘ nepatrně převýšil, byl celkový úspěch biskupů a Vatikánu značný.“³⁷

3.4. Instruktažní skupiny StB

KSČ usilovala o ovládnutí zpravodajských složek a složek Státní bezpečnosti (dále jen StB), s nimiž chtěla vytvořit těsnou spolupráci. Roku 1947 byla vytvořena skupina Regionálních rezidentů, jejímž hlavním úkolem bylo získávat agenty z nekomunistických politických stran. Tato skupina byla po roce 1948 nahrazena instruktažní skupinou v čele s Milanem Moučkou. Mezi hlavní úkoly této skupiny patřilo: „a) provádění instruktaží o agenturně operativní práci na KV StB (krajská velitelství Státní bezpečnosti-pozn. autora), b) řešení materiálního zabezpečení, c) řešení kádrových otázek (změny funkcí, přeřazování apod.), d) prověrka činnosti KV StB (funkce pozdější Inspekce MV), e) organizování „odborných“ přednášek pro školení jednotlivých částí StB (např. zavádění operativní evidence, používání operativní techniky apod.), f) v některých závažných případech řízení konkrétních akcí StB.“³⁸ V druhé polovině roku 1949 byla nahrazena novou skupinou, kterou měl vést na příkaz tehdejšího velitele StB Osvalda Závodského Ladislav Mácha.

3.5. Ladislav Mácha

---

³⁷ Kaplan, Karel. *Stát a církev v Československu v letech 1945-1953*. Doplněk, Brno 1993, str. 87

³⁸ Kalous, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950. Zákulisí případu Čižošť*. Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, Praha 2001, str. 9

Bořivoj Čelovský uvádí ve své knize dokument obsahující stručný životopis Ladislava Máchy³⁹: Ladislava Mácha se narodil 19. června roku 1923 ve Višňově. Jeho otec pracoval jako lesní dělník, později hajný. Jeho matka se starala o domácnost a šest dětí. Vyučil se automechanikem v Praze a toto povolání vykonával až do roku 1940. Poté pracoval jako dělník a strojní zámečnický. Roku 1944 byl zatčen za to, že působil v ilegální skupině „Srp a kladivo“. Roku 1945 se přidal k partyzánské skupině, která se později začlenila do sovětské partyzánské brigády „Smrt fašismu.“ Za tento čin byl Mácha vyznamenán a byl mu udělen Československý válečný kříž 1939 a čestný odznak partyzána.

1. června 1945 vstoupil do KSČ a v červenci byl zaměstnán u SNB (Sbor národní bezpečnosti) jako osvětář. Tuto práci nejdříve vykonával v Benešově, později ve Zbirohu. Roku 1946 nastoupil jako frekventant na Základní školu SNB v Litoměřicích. Od roku 1947 pracoval v Praze jako hlídkový příslušník Městského velitelství SNB a téhož roku také povýšil a stal se referentem v Zemském odboru bezpečnosti v Mladé Boleslavi. V květnu 1948 byl opět přeložen do Prahy a zde pracoval na ministerstvu vnitra. Od roku 1949 se stal velitelem tamějšího 2. oddělení. Koncem listopadu se pak stal velitelem instruktážní skupiny velitelství StB.

„V posudku z 18. 11. 1948 je s. Mácha hodnocen po pracovní stránce jako příkladně iniciativní, politicky vyspělý soudruh. V závěru posudku je perem připsáno, že se u jmenovaného projevuje určitý radikalismus jako důsledek jeho part. činnosti, o kterém ví a snaží se jej utlumit.“⁴⁰

O vedení instruktážní skupiny Mácha řekl: „O instruktáži jsem věděl jenom to, že existovala již předtím jakási instruktážní skupina, která jezdila na kraje, a že ji vedl Moučka z Brna... Asi po 14 dnů jsem nevěděl, jaká bude náplň mé práce.... Pokud jde o vlastní instruktážní činnost, spočívala v tom, že soudruzi kromě celkového stavu měli sledovat jednotlivé závažné akce a případy a doporučovat vhodné operativní řešení. Jejich stanovisko nebylo rozhodující, ale doporučující.“⁴¹

---

³⁹ Čelovský, Bořivoj. *Strana světlých prostředků. Martyrium faráře Josefa Toufara*. Nakladatelství Tilia, Šenov u Ostravy 2001, str. 43

⁴⁰ Čelovský, Bořivoj. *Strana světlých prostředků. Martyrium faráře Josefa Toufara*. Nakladatelství Tilia, Šenov u Ostravy 2001, str. 46

⁴¹ Kalous Jan. *Čihošťský případ*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008, str. 35-36

Roku 1950 Osvald Závodský pověřil Máchovu skupinu vyšetřováním případu Číhošť. Celé složení této skupiny bylo: Ladislav Mácha, Stanislav Cvíček, Stanislav Řezníček, Václav Hrabák, Miloš Hrabina, Josef Zikmund, Václav Němec. Václav Hrabák se k činnosti instruktážní skupiny vyjádřil takto: „...Instruktážní skupina ustavená koncem r. 1949 vlastně úkoly pro které byla určena neplnila, neboť jak jsem již uvedl, ještě než se její práce stačila rozběhnout, byl jí určen úkol vyšetřovat případ ČIHOŠŤ a ani později do jejího rozpuštění svoje úkoly instruktážní skupina neplnila.“⁴²

4 Život Josefa Toufara

Dříve než se dostanu podrobněji k samotnému popisu „zázraku“, bych nejdříve ráda představila život Josefa Toufara a dále jeho začátky působení ve službách katolické církve. Josef Toufar (viz Příloha č. 2) se narodil 14. července 1902 v Arnolci u Polné jako v pořadí čtvrté dítě manželů Josefa a Marie Toufarových⁴³. Otec Josef Toufar se narodil 31. ledna 1865 a zemřel 26. června 1927. Matka Marie Toufarová se narodila roku 1877 a zemřela 26. července 1910. Při křtu, který se konal dne 15. července 1902 v nedalekém kostele ve Zhoři, přijal jméno Jindřich. Byl křtěn místním farářem Františkem Míčou a za kmotry mu byli jeho příbuzní, dědeček a babička z matčiny strany Mikuláš Mokrý a jeho manželka Anna, za svobodna Foltová. Otec Josef Toufar se staral o hostinec a hospodářství, kde plně zaměstnával svou manželku. Na následky náročné práce Josefova matka zemřela v mladém věku, ve 33 letech. Josefovi bylo tehdy osm let. Josefův otec se poté znovu oženil s Kateřinou, původním jménem Kasalovou.

Roku 1908 Josef Toufar začal navštěvovat obecnou školu v Arnolci, kterou úspěšně ukončil roku 1916. Byl vyučen truhlářem. Do roku 1922 pomáhal otci s hospodářstvím a poté nastoupil vojenskou službu u 10. pěšího pluku Jana Sladkého Koziny v Brně. Po skončení služby se opět vrátil do Arnolce. Josef se již od mladého věku vyznačoval touhou stát se knězem. Otec Josef Toufar mu však

---

⁴² *Ibid.*, str.40-41

⁴³ Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002, str.16

nedovolil dále studovat a Josef se musel začít starat o hospodářství. Po otcově smrti roku 1927 se Josef rozhodl vrátit se ke studiu a přihlásil se na Odbornou hospodářskou školu v Polné, kde navštěvoval dvouletý zimní kurz. Z otcova dědictví Toufar obdržel 40 000 Kč⁴⁴. Podle dokumentu z 1. února 1950 zaznamenávající výpověď Josefa Toufara je uvedena částka 45 000 Kč⁴⁵. Starost o otcovo hospodářství převzal Josefův nejstarší bratr Stanislav. Navzdory svému věku, tehdy bylo Josefovi 26 let, se rozhodl pokračovat ve studiích a splnit si tak svůj sen, stát se knězem. Proto ukončil své dosavadní studium v Polné a šel studovat do Německého, dnes Havlíčkova Brodu na gymnázium. Podle výnosu zemské školní rady ze dne 21. prosince 1928 osvobozen placením školného⁴⁶. byl Josef Toufar. Je nutno dodat, že Josef Toufar ve svých šestadvaceti letech věku, byl ve třídě plné jedenáctiletých žáků ojedinělým případem.

Po úspěšném absolvování vyrovnávací zkoušky Josef ve školním roce 1929/1930 nastoupil do tercie. Antonín Lebeda, tehdejší profesor matematiky na gymnáziu, Josefa nechtěl pustit do vyššího ročníku. Josef Toufar nenašel jiné východisko, než dostudovat na jiné škole, a proto si vyjednal na další školní rok přestup do Chotěboře. V této době se také často stýkal s knězem, básníkem a profesorem náboženství P. Františkem Boštíkem, kterého poznal již za studií v Německém Brodě. František Boštík také Josefovi umožnil plynulý přechod na školu do Chotěboře.

Poté co Josef úspěšně dokončil studium na gymnáziu v Chotěboři, pokračoval dále ve studiu bohosloví na kněžském Biskupském semináři v Hradci Králové. Josefu Toufarovi bylo tehdy 33 let.

4.1. Josef Toufar knězem

V oznámení, které obdržela Toufarova neteř Marie Pospíšilová (za svobodna Toufarová) stálo: „Josef Toufar, jáhen sv. Církve římské, dovoluje si oznámiti, že

---

⁴⁴Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002 str.17

⁴⁵ Čelovský, Bořivoj. *Strana světí prostředky. Martyrium faráře Josefa Toufara*. Nakladatelství Tilia, Šenov u Ostravy 2001, str. 161

⁴⁶ Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002 str.17

bude dne 29. června 1940 na svátek sv.apoštolů Petra a Pavla v chrámu Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové od Jeho Excelence Msgr. Mořice Píchy, biskupa královéhradeckého, vysvěcen na kněze. První mši svatou bude obětovati 5.července 1940 na svátek sv. apoštolů Cyrila a Metoděje o 10.hod dopolední ve farním chrámu Páně sv.Markéty ve Zhoři u Polné.“⁴⁷ V té době bylo Toufarovi 38 let.

Od 1.července 1940 byl Josef Toufar dekretem biskupa Mořice Píchy ustanoven kaplanem v Zahrádce. Bylo to malé městečko asi 10 km vzdálené od okresního města Leděč nad Sázavou, které náleželo do královéhradecké diecéze. Roku 1944 Josef Toufar obdržel děkanský úřad po P. Josefu Schwallerovi, který v Zahrádce působil od roku 1931. Po smrti P. Josefa Schwallera roku 1945 Josef Toufar dostává do zprávy celou farnost v Zahrádce a v Ježově. Během své působnosti v Zahrádce se Josef Toufar mimo jiné zasadil o založení měšťanské školy v Zahrádce a Reálného gymnázia v Ledči nad Sázavou, které bylo otevřeno roku 1946. Od dne 1. dubna 1946 byl Josef Toufar jmenován královéhradeckým biskupem Mořicem Píchou za řádného duchovního v Zahrádce.

Vladimír Hodač líčí ve své knize faráře Toufara takto: „ Stal se kaplanem a později farářem v obci Zahrádce v okresu ledečském. Působil tam až do Vítězného února r.1948. Od osvobození byl politicky organisován v lidové straně a patřil k jejímu bojovnému reakčnímu křídlu. Projevil se jako zarytý odpůrce lidově demokratického řádu i všeho pokroku, a fanaticky v tom směru plnil příkazy, které dostával z královéhradeckého biskupství... Lidé, kteří dobře znali Josefa Toufara za jeho osmiletého působení v Zahrádce od roku 1940, nejprve v hodnosti kaplana, pak jako faráře, shodují se v názoru, že jde o člověka podivných a temných sklonů, které navenek maskoval vlídným vystupováním. To věděl i jeho biskup. Věděl však i více: poznal v Toufarovi slepě oddaný nástroj vysoké církevní politiky.“⁴⁸

Jiří Brabenec uvedl v Lidové demokracii článek s několika svědectvími o povaze faráře Toufara. Jedním ze svědků byl Jaroslav Slavětínský (nar. 1931 ze Zahrádky, povoláním traktorista a člen KSČ). O faráři Toufarovi se vyjádřil takto:

---

⁴⁷ Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002, str. 23

⁴⁸ Hodač, Vladimír. *Číhošťský zázrak*. Orbis, Praha 1950, str. 23

„Toufar pomáhal lidem jak mohl, znal jsem ho ze Zahrádek jako chlapec, vždyť mne učil ve škole a já mu ministroval. Opravdu nedělal mezi lidmi rozdílu a rád každému pomohl, organizoval i dožínky, byl moc oblíben...Tvrzení o Toufarově homosexualitě je lež, která musí pobouřit každého, kdo tohoto člověka lépe znal.“⁴⁹

4.2. Jaroslav Konopka

Po tzv. Vítězném únoru 1948 začaly být po celé republice zakládány okresní akční výbory KSČ. V Ledči nad Sázavou se stal předsedou okresního akčního výboru Národní fronty (dále jen OAV NF) Jaroslav Konopka. Hlavním úkolem těchto zmocněnců bylo vyhledávání třídního nepřítele. Tím se podle Jaroslava Konopky stal i farář Josef Toufar.

Jaroslav Konopka původně pracoval jako úředník silniční zprávy, poté byl krátce v roce 1945 zatčen německou posádkou v Ledči nad Sázavou. Brzy byl však z vězení propuštěn. Poté se o Konopkovi dozvídáme, když 24. května 1945 podal žádost o zaměstnání u Okresního úřadu v Ledči nad Sázavou. „Ve spisovém materiálu Jaroslava Konopky se dočteme, že od 29. června 1945 je veden jako pracovník VII. Referátu ONV v Ledči nad Sázavou. Dne 24. února 1948 přebírá funkci bezpečnostního referenta ONV. Současně se stává předsedou okresního akčního výboru Národní fronty (OAV NF) v Ledči.“⁵⁰ Je nutno dodat, že Konopka se své funkce zhostil velice pečlivě a v zájmu komunistické ideologie začal vyhledávat třídního nepřítele.

4.3. Farářem v Číhošti

Čtyři dny poté, dne 28. února 1945 okresní akční výbor Národní fronty poslal žádost na Biskupskou diecézi do Hradce Králové, ve které stálo, že má být Josef Toufar ze Zahrádky co nejdříve přeložen. Důvodem k přeložení bylo údajné Toufarovo pobuřování zahrádeckého obyvatelstva. V té době se také rozhodlo, že Toufar půjde do Číhoště.

---

⁴⁹ Brabenec, Jiří. *Poslední svědectví o Toufarovi*. In *Lidová demokracie*. 8. 6. 1950 str. 6

⁵⁰ Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002, str.28

Václav Vaško uvádí jiný důvod farářova přeložení. Funkcionáři KSČ prý svalovali vinu na Toufara kvůli tomu, že se jim nedařilo založit v Zahrádce jednotné zemědělské družstvo.⁵¹

Antonín Kratochvíl uvádí jako důvod Toufarova přeložení jeho vliv na mládež.⁵²

Jaroslav Konopka se k tomu vyjadřuje takto: „V roce 1948 jsem byl předsedou OAV NF v Ledči n. Sáz. V té době došlo na zásah Akčního výboru v Zahrádce k přemístění faráře Toufara do Číhoště. S tím já jsem neměl mnoho společného, rozhodně jsem o tom nerozhodoval, nejvíce jsem to mohl schválit. Přesně řečeno schvaloval to orgán, ne já sám.“⁵³

Týden nato Biskupská konzistoř v Hradci Králové zažádala OAV NF, aby uvedla důvody přeložení. Dne 5. března OAV NF odpověděl toto: „Veřejnost si nepřeje, aby farář J. Toufar zůstal v Zahrádce. Požádali jsme vás proto dne 28. 2. 1948 o přeložení faráře Toufara na jiné místo, aby bylo vyhověno veřejnému mínění lidu.“⁵⁴ Pod touto zprávou byl opět uveden Jaroslav Konopka.

Poprvé se Toufar o svém přeložení dozvěděl z dopisu Biskupské konzistoře a dne 7. března se o tom zmínil na pravidelném nedělním kázání. Za faráře Toufara se postavilo mnoho lidí z okolních vesnic, kteří dokonce odeslali žádost Biskupské konzistoři, aby farář Josef Toufar zůstal nadále v Zahrádce. Ve svých dopisech také zmiňují Toufarovi zásluhy, které pro obyvatele Zahrádky vykonal.

Důležitá je i výpověď místního kostelníka Františka Bělohradského, který na obhajobu Josefa Toufara řekl, že se snažil vyhovět každému z obyvatel bez ohledu na to, jestli byl katolík nebo komunista. Ovšem také se zmínil, že Toufar ke

---

⁵¹ Vaško, Václav. *Neumlčená II. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Zvon, Praha 1990, str. 124

⁵² Kratochvíl, Antonín. *Žaluji III. Cesta k Sionu*. Dolmen, Praha 1990

⁵³ Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002, str.28-29

⁵⁴ *Ibid.*, str.29

komunismu neměl příliš kladný vztah a spíše před ním varoval. Zároveň také poznamenal, že farář Toufar nebyl příliš technicky založený a manuálně zručný. To bylo podstatné především pro pozdější dění.⁵⁵

Josef Toufar v následujícím dopise adresovaném biskupské konzistoři a OAV NF napsal: „Místní akční výbor v Zahrádce sice rozhodl v můj neprospěch v poměru hlasů 6:9, ale dá se to odůvodnit tím, že v tomto výboru jsou členové jiného vyznání, kterým nezáleží na mém kněžském působení a ani na tom, co jsem vykonal pro kulturní život Zahrádky. Podle soupisové akce, kterou jsem poslal k Biskupské konzistoři v Hradci Králové, mohu prohlásiti, že jest pro mne nejméně 99% farníků i nekatolíků, kteří tuto akci podepsali, a tím moji dobrou činnost náboženskou i kulturní ocenili a všichni, bez rozdílu politického přesvědčení, si přejí, aby bylo upuštěno od mého přeložení...“⁵⁶

Dne 15. března 1948 se před okresní akční výbor v Ledči nad Sázavou shromáždil pětiset členný dav, který demonstroval proti odvolání faráře Toufara. Tři dny poté došlo na Biskupskou konzistoř psaní, opět podepsané Jaroslavem Konopkou, ve kterém OAV žádal, aby byl Toufar urychleně přeložen do 24 hodin. Biskupská konzistoř opět žádá o vysvětlení důvodu přeložení. A Jaroslav Konopka reaguje dopisem, ve kterém trvá na svém rozhodnutí o okamžitém přeložení.

Koncem března roku 1948 napsala Biskupská konzistoř Josefu Toufarovi dopis, ve kterém mu doporučila, aby sám podal rezignaci k datu 30. března 1948. Biskupský ordinariát přijal Toufarovu rezignaci a ustanovil ho interkalárním administrátorem v Číhošti a kooperátorem ve Zbraslavcích.

Dne 16. dubna 1948 se farář Josef Toufar definitivně přestěhoval do Číhoště. Měsíc poté přišla Josefu Toufarovi zpráva, že jeho plat bude z původních 12 000 Kčs zvýšen na 17 988 Kčs⁵⁷. Otázkou je, zda i toto povýšení nezpůsobilo větší nesnášenlivost lidí, ve farářově okolí, kteří mu chtěli uškodit.

---

⁵⁵ *Ibid.*, str. 30

⁵⁶ Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002 str. 30

⁵⁷ *Ibid.*, str. 34

Během Toufarova působení v Číhošti Jaroslav Konopka povýšil do funkce předsedy ONV a na jeho původní místo přišel František Sláma. Nový tajemník OAV NF v Ledči nad Sázavou František Sláma často chodil faráře Toufara navštěvovat. Sláma tedy dobře znal prostředí kostela v Číhošti.

5 Číhošťský zázrak

Číhošťský kostel Nanebevstoupení Panny Marie, kde farář Josef Toufar každou neděli kázal, se nachází na kraji vesnice Číhošť. Podle Františka Drašnera se v pátek 2. prosince 1949, několik dní před zázrakem, objevilo ve vesnici několik neznámých lidí. Otázkou je, co tito lidé v Číhošti pohledávali. Drašner vyslovuje myšlenku, zda tito lidé nepřipravovali právě číhošťský zázrak⁵⁸. Následující týden František Sláma, místní tajemník OAV NF v Ledči nad Sázavou, navštívil Josefa Toufara, který mu předal text svého budoucího kázání na neděli. Drašner tu naznačuje další možnou souvislost s číhošťským zázrakem. Znamená to tedy, že František Sláma obsah kázání znal a mohl s ním případně ve svém plánu počítat. Jedná se ovšem jen o hypotézu⁵⁹.

Při třetí neděli adventní dne 11. prosince 1949 během mše přibližně okolo půl desáté ráno došlo při kázání faráře Josefa Toufara právě ke zmíněnému zázraku. Prostřední ze tří křížů, který byl umístěn na hlavním oltáři, se čtyřikrát pohnul a zůstal vychýlen na západní stranu. Tento křížek byl vysoký 47 cm a široký 21 cm.⁶⁰ (viz Příloha č. 3) Podle dopisu administrátorovi Váňovi z Horní Cerekve farář Josef Toufar líčil celou událost takto: „Ke konci jsem kázal: ‚Hle, uprostřed stojí, kterého vy neznáte, zde ve svatostánku na vás čeká a tluče srdce Spasitelovo.‘ A co jsem to říkal, kříž dřevěný, půl metru vysoký s kulatým podstavcem se čtyřikrát vychýlil, naklonil se až na ramena kříže a počtvrté se zase postavil uprostřed, jen trochu se obrátil na evangelní stranu.“⁶¹ Ve chvíli, kdy se měl kříž pohnout, farář měl pravou

---

⁵⁸ Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002, str. 43

⁵⁹ *Ibid.*, str. 43

⁶⁰ Kalous Jan. *Číhošťský případ*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008, str. 48

⁶¹ Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002

ruku položenou na prsou a levou rukou ukazoval směrem k oltáři. Pohybu křížku si všimlo celkem devatenáct věřících.

Ve výpovědi ze dne 1. února 1950 Josef Toufar opět připomněl, že celý jev neviděl a dozvěděl se o něm později od kováře Václava Pospíšila. Zajímavé také bylo jeho prohlášení, že během onoho kázání na věřících nezpozoroval žádný údiv.⁶² Ještě jeden zázrak se v kostele udál. Bylo to na konci mše, kdy farář řekl slovo „Amen“ a několik lidí spatřilo, jak na oltáři hoří koberec. Tento jev byl však později samotným farářem vyvrácen. O celé události Toufar informoval i děkana v Ledči nad Sázavou Václava Slavíčka.

Václav Trtík, povoláním zemědělec, celou událost vylíčil takto: „...křížek stojící na svatostánku se třikrát naklonil na stranu evangelní a třikrát na stranu epištolní (doprava a doleva) asi o 45 stupňů na každou stranu ze své původní plochy.“⁶³

V roce 1968 byl v Lidové demokracii otištěn článek o případu v Číhošti, v němž bylo také zaznamenáno další svědectví Václava Trtíka: „...také jsem navštívil ve všední den kostel a kříž jsem si prohlédl, aniž by někdo na něj sáhl. Kříž byl celý pootočen ke kazatelně, přičemž kolmé břevno kříže bylo skloněno kupředu dost značně tak, že vrchol kříže přesahova základnu-podstavec kříže....Kostel jsem dobře prohlédl, včetně kazatelny a oltáře, a nikde jsem nezpozoroval ani nejmenší stopy po nějakém zařízení.“⁶⁴

Následující týden při bohoslužbě se farář Toufar snažil celou událost vysvětlit jako vyznamenání místní farnosti, zároveň řekl, že v tomto jevu nemohou věřící vidět ani zázrak ani dobré či zlé znamení.⁶⁵ Mnoho lidí si zřejmě tento úkaz vysvětlovalo jako špatné znamení. Toufar také vyvěsil u vchodu do kostela vysvětlení celého jevu, které se událo 11. prosince při mši.

---

⁶² Čelovský, Bořivoj. *Strana světi prostředky. Martyrium faráře Josefa Toufara*. Nakladatelství Tilia, Šenov u Ostravy 2001, str. 162

⁶³ Kalous, Jan. *Číhošťský případ*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008. Str. 48

⁶⁴ Brabenec, Jiří. *Jak a proč zemřel farář Josef Toufar*. Lidová demokracie. roč. 24, 8. 6. 1968, str. 9

⁶⁵ Kalous Jan. *Číhošťský případ*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008Kolín 2008, str.49

Václav Trtík později vypověděl, že pohyby křížku se opakovaly i během dalších dvou mší. Dne 25. prosince došlo opět k dalšímu pohybu kříže. Podle svědectví Václava Trtíka byl kříž na konci mše vychýlen a otočen pravým ramenem kříže směrem dozadu k oltáři. Naposledy se kříž zakýval dne 8. ledna⁶⁶. Po nedělní mši došlo k vychýlení křížku na levou stranu. Stalo se to mezi půl jednou až jednou hodinou odpolední. V této poloze kříž zůstal až do 30. ledna, kdy byl z Číhoště státní bezpečností odvezen. Vlivem těchto událostí se z Číhoště pomalu stávalo poutní místo.

5.1. První návštěva StB

Také ledečtí funkcionáři byli o celém zázraku velice dobře informováni. Dne 18. prosince 1949 poprvé navštívila Číhošť státní bezpečnost. Ovšem farář Toufar v té době sloužil mši ve Zbýšově a proto svou návštěvu opakovali dne 21. prosince. Celé vyšetřování vedl náčelník SNB František Goldbricht. Poprvé byl také křížek sundán z oltáře kvůli bližšímu prozkoumání. Goldbricht vypověděl, že křížek byl zřejmě vychýlen kvůli špatnému nasazení na hřebík v podstavci. Zároveň řekl, že nebylo patrné, že by na křížku byly stopy po nějakém mechanismu. Ovšem na oltáři prý bylo mnoho skulin, a proto je prý možné, že tudy byl veden nějaký drát, který mohl být upevněn na křížku. A nějaká osoba mohla za oltářem pomocí tohoto mechanismu křížkem hýbat.

Dne 6. ledna 1950 přijel do Číhoště strážmistr Veřejné bezpečnosti Goldbricht, který začal s prošetřováním případu. Vyslechl místní svědky, prohlédl si vnitřek kostela a poté i samotným křížek. Ve svém prohlášení poté uvedl, že farář Toufar se žádného podvodu nedopustil⁶⁷. O deset dní později se do Číhoště vypravil i prokurátor Čížek z Generální prokuratury. Své pravé jméno však při návštěvě Toufarovi neprozradil.

5.2. Vít Tajovský

---

⁶⁶ *Ibid.*, str.49

⁶⁷ Vaško, Václav. *Neumlčená II. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Zvon, Praha 1990, str. 125

O zázraku se také dozvěděl opat želivského kláštera Vít Tajovský. Celým jménem Vít Bohumil Tajovský se narodil 3. března 1912 v Klenečné u Havlíčkova Brodu. Bohosloví studoval na královéhradeckém semináři. Roku 1934 vstoupil do želivského kláštera. V letech 1943-1948 učil náboženství na reálném gymnáziu v Humpolci. 1948 se stal opatem želivského kláštera.⁶⁸ Opat faráře Toufara dne 8. ledna přijel navštívit, aby se o celé události dozvěděl více. Zároveň také zjistil, že křížek byl vychýlen i trochu dopředu. „Když Tajovský Toufara vyslechl, řekl mu: „Pepíku, buď opatrný, nastává boj proti církvi. Mohla by to být záminka k tomu, aby tě mohli lapnout a uvěznit.“ Toufar si nebezpečí nepřipouštěl, říkal: „Sám jsem to neviděl, tak co mi můžou udělat?“⁶⁹

V protokolu z roku 1968 Vít Tajovský o zázraku uvedl toto: „Farář Toufar mi v kostele vyložil, jak měla celá událost proběhnout a potom jsme si prohlíželi křížek, který se měl hýbat a který byl dosti vychýlen z kolmé plochy. Nedovedl jsem si dobře vysvětlit, co toho bylo příčinou. Nechtěl jsem jej hodnotit jako zázrak, to bylo jistě odvážné v té době, ale přesto jsem doporučil faráři Toufarovi, aby křížek nechal vyfotografovat, protože celá věc se mi skutečně jevila jako podivuhodná...jako římskokatolický duchovní přirozeně možnost zázraku nemohu vyloučit. To bych byl v rozporu s naší vírou.“⁷⁰

5.3. Ottavio de Liva

Podle Toufarovi výpovědi navštívil kostel v Číhošti také vatikánský diplomat v Československu a tajemník nunciatury v Praze Ottavio de Liva se svým sekretářem P. Mrtvým. Toufar tuto jejich návštěvu datoval v týdnu od 8. do 15. ledna⁷¹. Poté co si de Liva prohlédl kostel a křížek, doporučil Toufarovi, aby byl opatrný a křížek napevno přibil k jeho podstavci a tak zabránil opakování pohybu. Podobně Mrtvý mu v závěru de Livovi návštěvy řekl, aby neprozradil návštěvu vatikánského diplomata a předešlo se tak řečem, že by snad v tom mohl být zapleten i Vatikán. Hodač se o de

---

⁶⁸ *Ibid.*, str. 235

⁶⁹ Vaško, Václav. *Dům na skále/2. Církev bojující*. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2007, str. 27

⁷⁰ Kalous Jan. *Číhošťský případ*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008, str. 50

⁷¹ *Ibid.*, str 51

Livovi, zmiňuje při jeho návštěvě Číhoště. Mluví o něm, jako o Salesiánovi, neznámém cizinci, neznámém Italovi.⁷²

Po číhošťském zázraku byl de Liva v březnu roku 1950 vyhoštěn ze země. Tehdejší ministerstvo zahraničních věcí poslalo internuciaturě notu, ve které stálo: „Vyšší církevní hierarchie v Československu již delší dobu zneužívá československé římskokatolické církve a jejích kostelů k podvratné protistátní činnosti. Nezastavuje se přitom ani před inscenováním podvodných „zázraků“.“⁷³

5.4. Josef Peške

Josef Toufar pozval tedy do Číhoště fotografa Josefa Peške. Ten vypověděl, že zřejmě vychýlení křížku způsobila nakloněná plošina, na které kříž stál. Tento fakt zjistil poté, co bylo nutné sundat kříž z oltáře, protože pro účely fotografování stál příliš vysoko. Zároveň potvrdil, že na kříži ani podstavci nebylo nic namontováno. Tím ale bylo vysvětleno pouze vychýlení, které se událo dne 25. prosince. Dále se však tímto jevem nikdo nezabýval a pozornost byla soustředěna pouze na událost z 11. prosince 1949. Fotograf Josef Peške byl poté obviněn za propagaci číhošťského zázraku a odsouzen k třinácti rokům ve vězení, ačkoli ihned zpočátku tvrdil, že se v Číhošti žádný zázrak nestal⁷⁴.

Podle ministerstva informací a osvěty: „Ihned po návštěvě opata Tajovského objednal farář Toufar fotografa Peškeho z Čáslavi a učinil zakázku 600 pohlednic »zázračného křížku« jednu serii ihned poslal královéhradeckému biskupu dr. Píchovi. Všemi možnými způsoby byla organisována odezva s úmyslem, aby prostý věřící lid pokládal tzv. »znamení číhošťského kříže« za znamení blížícího se politického převratu.“⁷⁵

---

⁷² Hodač, Vladimír. *Číhošťský zázrak*. Orbis, Praha 1950, str. 38

⁷³ Vaško, Václav. *Neumlčená II. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Zvon, Praha 1990, str. 128

⁷⁴ Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002, str. 48

⁷⁵ *Poučení z Číhoště*. Ministerstvo informací a osvěty I. odbor, Praha 1950 (edice: Knižnice Hovory k lidu), str. 9-10

6 Vyšetřování číhošťského zázraku

Dne 25. ledna 1950 přijela do Číhoště státní bezpečnost. Dne 28. ledna se ve vesnici zastavili dva neznámí muži, kteří se představili jako pracovníci zahraniční agentury a žádali faráře, aby jim ukázal kostel. Tito dva muži pracující u státní bezpečnosti však měli jen za úkol vylákat faráře ven a odvést Toufara k výslechu bez jakéhokoli rozruchu.

Vyšetřování číhošťského případu bylo svěřeno instruktážní skupině StB v čele s Ladislavem Máchou. Josef Toufar byl zatčen dne 28. ledna 1950, poté co byl příslušníky StB vylákán ven před faru a odtud odvezen zde přistaveným autem do Jihlavy. Jeho přítel a opat želivského kláštera Vít Tajovský byl odveden StB o dva dny později, dne 30. ledna 1950. Drašner v této souvislosti uvádí, že výpověď faráře Toufara nebyla důvodem zatčení Víta Tajovského. Zatímco Toufarův výslech byl ukončen až 2. února, Tajovský byl odveden již 30. ledna⁷⁶.

Ve dnech 24. – 26. února 1950 mělo proběhnout zasedání ÚV KSČ. Na tomto zasedání bylo mimo jiné plánováno představit výsledky vyšetřování z případu Číhošť. Proto i sám prezident Gottwald žádal urychlení celého vyšetřování.

Toufar byl přivezen v noci z 28. na 29. ledna 1950 do věznice ve Valdicích (krycí jméno Stará Ves), kde bylo již zřízeno zvláštní oddělení pro církevní hodnostáře. Jeden z vysokých hodnostářů StB Josef Čech, který zastával funkci zástupce náčelníka oddělení politického zpravodajství na velitelství StB, dostal na starost prošetření číhošťského zázraku.

6. 1. Josef Čech

Josef Čech původně pracoval jako elektromechanik. V roce 1945 se stal členem KSČ. Od roku 1947 působil u SNB a pak na Ústředně StB. Od roku 1953 pracoval na ministerstvu vnitra jako zástupce náčelníka VIII. správy a o rok později již působil ve funkci náčelníka. Stejnou pozici poté zastával u 5. odbou VII. správy

---

⁷⁶ Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002, str. 67

ministerstva vnitra. Roku 1968 mu byla odebrána hodnost, kvůli používání nezákonných metod při vyšetřování⁷⁷.

6. 2. Josef Toufar ve Valdicích

Dne 2. ledna 1950 byla na ministerstvu spravedlnosti ustavena koordinační komise pro církevní záležitosti. Ve stejný den bylo založeno na Státní prokuratuře církevní oddělení., které vedl JUDr. Karel Čížek⁷⁸. Čížkovým úkolem bylo začít s vyšetřováním přímo v Číhošti a v jejím blízkém okolí. Dne 1. února 1950 byli v Ledči nad Sázavou vyslyšáni očití svědkové zázraku. Vše bylo vykonáváno ve velkém spěchu. Výpovědi jednotlivých svědků se velice podobaly. Na původní výpovědi zaznamenané Josefem Toufarem, které pořídil se svědky již dříve, nebyl brán ohled. Dne 30. ledna se také začalo s vyšetřováním ve Valdicích. Nejdříve byl zaznamenán Toufarův životopis a poté samotná událost v Číhošti dne 11. prosince 1949. Farář Toufar tvrdil, že celou událost neviděl a že se o ní dozvěděl až později z vyprávění kováře Pospíšila.

Byl také vyslyšán kostelník František Pártl a opat želivského kláštera Bohumil Vít Tajovský. O Pártlovi se také zmiňuje Žák ve své knize, kde ho líčí takto: Starý Partl, kostelník, když se o „nadpřirozeném zjevu“ dozvěděl, rozčílil se tak, že to v obci ještě nikdo neviděl. „Už do kostela nepáchnu!“ prohlásil a zakázal také své ženě návštěvu kostela.“⁷⁹

Toufarova výpověď se lišila od výpovědí ostatních svědků spojených s tímto případem. První rozpor je v datu fotografování Josefa Peškeho v číhošťském kostele. Peške udal datum 4. ledna, zatímco Toufar až 10. ledna 1950. Druhým rozporem je návštěva papežského nuncia de Livy. Toufar uvedl období mezi 8. - 15. lednem a

---

⁷⁷ Kalous, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950. Zákulisí případu Číhošť. Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, Praha 2001, str. 36*

⁷⁸ Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi. Nakladatelství Libri, Praha 2002, str. 64*

⁷⁹ Žák, Jiří. *Exkomunikace, zázraky, sabotáže. Od Krakova přes Číhošť k Banské Bystrici. Knihovna Rudého práva, ročník IV., Praha 1950, str. 79*

občané Číhoště datum 25. ledna⁸⁰. Při vyšetřování se prokázalo, že sám farář tento jev nemohl uskutečnit. Proto byl také zatčen kostelník Pártl jako možný komplic Toufara. Drašner však o kostelníku Pártlovi mluví jako o velmi primitivníma tělesně postiženém člověku⁸¹. Proto se nedá říci, že by Toufarovi se zařízením pomáhal.

Další výslechy faráře Toufara pak probíhaly ve dnech 2, 3, 7. a 9. února. „Například 2. února Toufar řekl, že mu ledečský děkan Slaviček vysvětlil pohyb křížku jako symbol vítězství kříže nad marxismem...“⁸² Farář Toufar se však doposud nepřiznal, že by zázrak sám uskutečnil. Dne 10. února odjela do Číhoště skupina v čele s Josefem Čechem, která měla za úkol celou událost zrekonstruovat a natočit na film.

Dosavadní výslechy Josefa Toufara zatím nepřinášely příliš velké úspěchy. Do vyšetřování tedy vstoupil Ladislav Mácha, který Hrabákovi a Hrabinovi začal vytýkat protahování celého procesu. Zároveň podotkl, že on sám je oprávněn velitelem StB Osvaldem Závodským k užití násilí.

6. 3. Použití fyzického násilí

Objevily se první zmínky o farářově fyzickém týrání. Především to bylo bití gumovými obuškami, zavírání do temnice a podávání karlovarské polévky. „Valdičtí vězni slyšeli Toufara, který byl v samovazbě, zpívat nábožné písně. Sdělovali si, že má tvrdé výslechy, že ho bijí, že z výslechů ho na celu přinášejí na nosítkách. Opat Tajovský marně žádal o konfrontaci s ním.“⁸³

Drašner dále uvádí: „V pondělí 13. února byl dán farář Toufar poprvé do korekce (tj. místnosti k trestání provinilých vězňů) na příkaz Máchy. Korekce se tehdy

⁸⁰ Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002, str. 66

⁸¹ *Ibid.*, str. 68

⁸² Kalous, Jan. *Číhošťský případ*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008, str.51

⁸³ Vaško, Václav. *Neumlčená II. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Zvon, Praha 1990, str. 125

vykonávala ve zvláštních celách ve sklepě, kde byla naprostá tma, dřevěná lavice a nějaký betonový výstupek...Strava v korekci byla o něco horší než normálně, ale bylo to stanoveno předpisem.“⁸⁴ Tato událost zřejmě způsobila první větší újmu na Toufarově zdraví. Se zvyšujícím se nátlakem vyšetřovatelů se Toufar dvakrát ve vězení pokusil o sebevraždu, pokaždé neúspěšně.

Hrabák s Hrabinou se vydaly dne 16. února do Číhoště prověřit, zda farářův popis toho, jak celou věc připravil, odpovídá skutečnosti. Poprvé také přivezli poznatky o údajné farářově homosexualitě.. K výsledkům faráře Toufara se také přidal Josef Čech, který si s ním vyžádal osobní rozhovor. Výsledek vyšetřování zřejmě nic nového nepřinesl. O Čechově návštěvě se zmiňuje Kalous takto: „Ve třetím týdnu přijel do vězení s. Čech a vyslechl faráře sám. Tento výslech byl proveden naprosto špatně, protože s. Čech řekl faráři, že když se nepřizná, že to z něho stejně dostane. Později bylo řečeno vyšetřující skupině od s. Čecha, že se s tím případem mažou a tak byl farář vztah znovu k výsledku a použito násilí a farář se přiznal.“⁸⁵

21. února znovu do Číhoště, aby sepsali výpovědi údajně zneužívaných dětí. Podle získaných protokolů bylo prý obvinění z homosexuality faráře Josefa Toufara pravdivé. Mezitím se téhož večera samotného výsledku Josefa Toufara ujal Ladislav Mácha. Podle několika svědků Mácha začal tlouct Toufara pendrekem, čímž ho chtěl donutit k doznání. Podle Ladislava Máchy tímto bitím Toufar nemohl utrpět žádná vážnější zranění. Podle některých svědků k Toufarovu fyzickému týrání docházelo opětovně.

Podle jednoho z příslušníků instruktážní skupiny popisuje Máchovo počínání při výslechu Josefa Toufara: „Protože se nepřiznával a velmi naříkal, což mělo na Máchu vliv, že úplně se přestal ovládat a přímo sadisticky pendrekem bil Toufara hlava nehlava p celém těle.“⁸⁶

---

⁸⁴ Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002, str. 74-75

⁸⁵ Kalous, Jan. *Instruktážní skupina StB v lednu a únoru 1950. Zákulisí případu Číhošť*. Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, Praha 2001, str. 37

⁸⁶ Kalous, Jan. *Instruktážní skupina StB v lednu a únoru 1950. Zákulisí případu Číhošť*. Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, Praha 2001, str. 19

Podobně o Máchově surovém zacházení vypovídá i další z příslušníků: „Po příchodu na celu jsem viděl, že Toufar leží na pryčně a u něho Mácha, který měl pendrek v ruce a byl rozčilen. Výslech probíhal asi tak, že se jej Mácha ptal-Toufara, zda to udělal a zda se přiznává a když Toufar stále zapíral, tak dostal od Máchy ránu...Toufar vypadal velmi zuboženě a byly na něm patrné následky použitého násilí.“⁸⁷ Poté si Toufar začal stěžovat na stále větší bolesti břicha. Také se mu velice těžko chodilo kvůli ranám způsobeným po Máchově bití.

6. 4. Přiznání - podepsání výslechového protokolu

Dne 22. února 1950 farář Josef Toufar podepsal výslechový protokol, ve kterém se přiznává k homosexuálnímu zneužívání dětí ve věku 9-12 let a den poté podepsal i dodatek k tomuto protokolu, ve kterém popisuje, jak celý zázrak provedl. (viz Příloha č.4)

V oficiální výpovědi zaznělo, že farář Josef Toufar prý uskutečnil celý zázrak, aby se pomstil Komunistické straně Československa. Hlavním důvodem bylo jeho přeložení na nižší funkci. Dále byl prý rozzloben kvůli tomu, jaké příkoří se děje katolické církvi v Československu. Proto prý chtěl vykonat něco, co by se vykládalo jako zázrak nebo zjevení. Jako vysvětlení použití právě tohoto zázraku uvedl, že považoval kříž jako hlavní znak proti komunismu. Toufar doslova řekl: „...považuji kříž jako hlavní znak proti komunismu, chtěl bych říci přesněji, jako symbol v boji proti marxismu-leninismu.“⁸⁸ Nelze předpokládat, že protokol s tímto doznáním lze uznat za pravdivý. Vyskytuje se zde mnoho jiných výrazů (jako například název vesnice Čihošť-psána s krátkým „i“) a dalších stylistických chyb.

Tehdejší výslechy faráře Toufara se mnohdy odehrávaly bez jakýchkoli písemných dokladů. Jak dále Renata Černá ve své práci tvrdí: „Podle znalecké jazykové expertízy v roce 1994 bylo zjištěno, že jediný autentický protokol je výpověď

---

⁸⁷ *Ibid.*,. 19

⁸⁸ Kalous, Jan. *Čihošťský případ*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008, str.55

ze dne 1. a 2. února 1950. Ostatní protokoly ze dne 3. února 1950, 7. února 1950 a 9. února 1950 jsou uměle doplněny...“⁸⁹

Také v knize vydané ministerstvem informací a osvěty se objevuje Toufarovo přiznání: „Zatažení drátkem jsem provedl tak, že nikdo nemohl pozorovat, že jsem to já, který tímto způsobem pohybuje křížkem. Můj pokus se velmi dobře podařil a očití svědkové vůbec nepostřehli, že jsem je tímto způsobem klamal a fakticky je podvedl.“⁹⁰

Na schůzi církevní šestky a aparátu KSČ, která se konala dne 22. února 1950, se rozhodovalo právě o vyšetřování tohoto zázraku. „Zázrak v Čihošti. Farář Toufar učinil úplné doznání, jakým způsobem byl „zázrak“ proveden pouze odmítá zatím prozradit své spolupracovníky a tvrdí, že pohyby kříže prováděl pomocí struny sám. Bylo prokázáno, že poslední den před udáním zázraku navštívil Čihošť de Liva v doprovodu svého sekretáře Mrtvého. Při vyšetřování případu učinil také úplné doznání opat premonstrátů Tajovský o tom, jak byly organizovány letákové akce, demonstrace, poutě, ilegální činnost atd. Je třeba rozhodnout, zda i tato věc má být projednána současně s Čihoští, nebo zda má být oddělena a spojena s případem Kněžské nemocenské pokladny, která je již také prošetřena...šestka doporučuje uspořádat jednak soudní proces o Čihošti (v něm zkompromitovat de Livu tak, abychom mohli žádat jeho odvolání), jednak ve vhodné době velký proces, který odhalí organizovanou protistátní činnost celého katolického kléru.“⁹¹

7 Smrt Josefa Toufara

Dne 23. 2. 1950 byl farář Toufar odvezen do Čihoště, aby zde předvedl, jak zázrak uskutečnil. „Účastníci rekonstrukce později potvrzovali, že J. Toufar tehdy byl v takovém fyzickém stavu, že i těžko mluvil, byl poškrábán v obličeji, bledý a sotva stál na nohou, takže musel být podpírán; nemohl si ani obout boty. Proto byl také

---

⁸⁹ Černá, Renata. Čihošťský zázrak. In: Mikulicová, Mlada, Kubín Petr (eds.) *Sborník Katolické teologické fakulty. Svazek V.* Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum 2003, str. 113

⁹⁰ *Poučení z Čihoště.* Ministerstvo informací a osvěty I. odbor, Praha 1950 (edice: Knižnice Hovory k lidu), str. 20

⁹¹ Kalous Jan. *Čihošťský případ.* Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008, str. 52

k rekonstrukci přivezen v bačkorách.“⁹²Na zpáteční cestě se mu udělalo nevoľno, zvracel a následně upadl do krátkého bezvědomí. Dne 24. února se Toufarovi velice přitížilo a dokonce se uvažovalo i o převozu do nemocnice.

Prokurátor Čížka tedy oznámil náhradní termín natáčení dokumentárního filmu plánovaného na 3. března. Poté co velitel věznice zjistil, že jeho vězeň je ve velmi zuboženém stavu, ihned podal zprávu do Prahy. Ministerstvo vnitra okamžitě zareagovalo a vydalo příkaz faráře převést do Prahy. Toufar byl tedy dne 25. února převezen do sanatoria do Prahy v Legerově ulici. Tamní personál nemocnice měl nařízené mimořádné volno. Místo nich se zde objevilo několik blíže neidentifikovaných osob v bílých pláštích. Kromě nezbytného personálu, který se měl postarat o Toufara zde nikdo jiný nebyl. Správce sanatoria dr. Maurer určil jako diagnózu zánět pobřišnice. K perforaci vředu zřejmě došlo v noci 24. února, kdy se Toufar vracel z rekonstrukce případu v Čihošti. Dr. Špaček, který Toufara poté operoval prohlásil: „na těle pacienta byly výrazné stopy mučení.“⁹³ Dr. Maurer, který při Toufarově operaci asistoval k tomu doplnil: „Člověk, kterého jsme ošetřovali, byl neobyčejně surovým způsobem utlučen k smrti.“⁹⁴ Po operaci byl Toufar ze sálu odvezen na pokoj, krátce poté zemřel. Dr. Špaček poté ve své správě uvedl: „I když bití a další nesprávné počínání nelze označit za přímou příčinu smrti, je třeba vidět, že to všechno buď přímo vyvolalo vředové onemocnění, nebo význaným způsobem přispělo k jeho fatálnímu vývoji.“⁹⁵ Státní bezpečnost se snažila celou věc držet pod pokličkou. Proto byl Toufar v nemocnici celou dobu veden pod falešným jménem Josef Zouhal⁹⁶. Dne 28. února 1950 byl pohřben v Praze-Ďáblicích ve společném hrobě.

„V pohřebních knihách se jméno Josefa Toufara nevyskytuje. V polohové knize se však nachází jméno Josefa Zoukala, který byl dle zřetelné poznámky

---

⁹² Kaplan, Karel. *Nebezečná bezpečnost . Státní bezpečnost 1948-1956*. Doplněk, Brno 1999, str. 159

⁹³ Vaško, Václav. *Neumlčená II. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Zvon, Praha 1990, str. 126

⁹⁴ *Ibid.*, str. 126

⁹⁵ Čelovský, Bořivoj. *Strana světi prostředky. Martyrium faráře Josefa Toufara*. Nakladatelství Tilia, Šenov u Ostravy 2001, str. 111-112

⁹⁶ Kalous, Jan. *Čihošťský případ*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008, str. 57

„policie“ přivezen z policie, anebo policí a pohřben dne 28.2.1950. ..Z polohové knihy je patrné, že Josef Toufar byl pod jménem Josef Zoukal pohřben do šachty č.16, v rakvi č.19...Pro úplnost je třeba dodat, že v šachtě č.16 je pohřbeno 252 mrtvých.“⁹⁷

Lékař, který prováděl pitvu nesměl na příkaz Josefa Čecha uvést, že Josef Toufar měl na těle mnoho podlitin jako následků surového bití.

O smrti faráře Josefa Tofara dlouho nikdo nevěděl. Po třech letech roku 1953 navštívili farářovu neteř, Marii Pospíšilovou, dva muži, kteří ji předali farářovou peněženku a hodinky. O strýci se dozvěděla, že zemřel v sanatoriu v Legerově ulici roku 1950.

Zora Dvořáková uvádí: „Úřední zprávu o Toufarově úmrtí 25. února 1950 obdrželi jeho příbuzní až v roce 1961 z notářství v Havlíčkově Brodě. Jako příčina smrti byl uveden zánět močových cest.“⁹⁸

7. 1. Využití případu Číhošť k propagačním účelům

Závodský se po obdržení zprávy o Toufarově smrti na Máchu velice rozčílil. Farář Toufar měl být nejdůležitější obžalovanou osobou a zároveň svědkem v procesu vedeném proti církevní hierarchii. Jak dále Čelovský píše: „Mělo se začít s tiskovou konferencí, na které by Toufar dopodrobna vylíčil, jak, inspirován vysokým klérem a Vatikánem, podvedl věřící inscenací „zázraku“. Pak Alexej Čepička a jeho druhové z církevní šestky zamýšleli uspořádat soudní proces proti podvodníkům s číhošťským zázrakem.“⁹⁹ Zároveň mělo být prokázáno spojení Josefa Tofara a Vatikánem. Podle výpovědi Josefa Tofara navštívil Číhošť ve dnech 8. -15. ledna papežský nuncius Ottavio de Liva. Podle tvrzení církevní šestky se tato návštěva uskutečnila den před udáním zázraku, což nikde nebylo potvrzeno. ÚV KSČ se ovšem snažila zkompromitovat de Livu tak, aby mohli žádat jeho odvolání. Podle

⁹⁷ Kalous, Jan. *Číhošťský případ*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008str.60

⁹⁸ Dvořáková, Zora. *Z letopisů třetího odboje*. Hříbal, Praha 1992, str. 160

⁹⁹ Čelovský, Bořivoj. *Strana světí prostředky. Martyrium faráře Josefa Tofara*. Nakladatelství Tilia, Šenov u Ostravy 2001, str. 89

Čepičkova návrhu se mělo tedy pokračovat v represích proti církvi a současně využít číhošťského „podvodu“ inspirovaného Vatikánem.

Dne 27. února 1950 bylo na jednáních ÚV KSČ rozhodnuto, že: „po změněné situaci v případě Číhoště se ukládá, aby propagačně bylo tohoto případu co nejvíce využito. V souvislosti s tzv. zázrakem má být pranýřován iniciátor- Vatikán a biskupové, při čemž vlastní útok má být zaměřen na de LIVU. Vyvrcholením této kampaně bude prohlášení de LIVY za personu nongratu tak, aby musel opustit území republiky. Formálně přerušené diplomatické styky s Vatikánem přerušeny nebudou.“¹⁰⁰

Jak dále píše Jan Kalous ve své knize: „Právě na Toufarově případu v souvislosti s tzv. Číhošťským „zázrakem“ chtěly komunistické špičky demonstrovat propojení církevních struktur v Československu se „zrádným imperialismem baleným do vatikánské propagandy.“ Měla tak být odhalena „nelidská tvář církve“ a ve veřejnosti vytvořena příznivá atmosféra pro razantní zákrok proti této komunisty nenáviděné instituci.“¹⁰¹

Prezident Gottwald se poprvé o zázraku zmínil dne 1. března na zasedání KSČ: „V malé vesničce Číhošti „ prý se při kázání pohnul krucifix a potom zůstal obrácen k západu. Okamžitě byla tato zpráva roznášena, přijel tam zástupce nunciatury a pak se ukázalo, jak všechno bylo zorganizováno. Šlo se věci na kloub, zjistilo se, a tamější farář přiznal, že na struně na hřebíčcích z kazatelny krucifixem pohyboval.“¹⁰²

Dne 6. března na tiskové konferenci za účelem využití propagační kampaně proti Vatikánu byla přečtena zpráva velitelství StB o celém vyšetřování. Mimo jiné se v ní píše: „Dosud bylo zjištěno, že tzv. „zázrak“ v Číhošti je kejklářským podvodem, provedeným v podstatě primitivním a jednoduchým mechanismem. Provedená

---

¹⁰⁰ Rázek, Adolf. Josef Toufar- oběť proticírkevní strategie režimu .In Hanuš, J., Stříbrný, J. (eds). *Stát a církev v roce 1950*. CDK, Brno 2000, str. 43

¹⁰¹ Kalous Jan. *Číhošťský případ*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008, str. 47

¹⁰² Vaško, Václav. *Neumlčená II. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Zvon, Praha 1990, str. 126

rekonstrukce celého mechanismu Číhošťským farářem, kterou brzy uvidíme na plátcích našich biografů, to jasně dokázala.“¹⁰³

Jak uvádí Rudolf Ströbinger o této události se psalo i v zahraničním tisku. New York Times dne 10. února 1950 vydal článek s názvem „Zázrak v Číhošti“. Zde se podle jeho překladu psalo toto: „V malé české vesnici Číhošti se stal zázrak. Vesničané této obce říkají, že se kříž z lipového dřeva, který stojí nad svatostánkem ve vesnickém kostele, při bohoslužbě třikrát pohnul...Československé komunistické autority se vypořádaly s touto situací jim vlastním světomoudrým způsobem. Na cesty postavili policii, která poutníky posílala zpět, zavřeli kostel, až na dvě hodiny v neděli, a zatkli faráře a kostelníka...Číhošťští farníci si přáli, aby se kříž pohyboval. Pod těžkou rukou pražské tyranie, řízené z Moskvy, se stále drželi staré víry, stále toužili po svobodě, stále ještě hleděli k západu.“¹⁰⁴

7. 2. Lidová demokracie

Dne 8. března vyšel v Lidové demokracii článek o faráři Josefu Toufarovi, který upozorňuje na Toufarovo počínání jako na podvod řízený Vatikánem a označoval zkonstruovaný zázrak jako „rozvratnou provokaci vysoké církevní hierarchie ve službách Vatikánu“¹⁰⁵. Jako důvod farářova počínání uvedl Toufarovo přeložení na chudší faru do Číhoště. Jak ovšem píše výše, Toufarův plat byl naopak navýšen. Byla zde také ukázána souvislost s Vatikánem. Bylo zde zmíněno jméno pražského nuncia Ottavia de Livy, který zavítal do Číhoště se svým tlumočníkem p. Mrtvým. P. Mrtvý se prý Toufarovi představil pod jiným jménem dr. Stuchlý, aby jejich návštěva byla utajena.

V dalším článku, vydaném o čtyři dny později, byla podle výpovědi Josefa Toufara potvrzena účast pražského nuncia Ottavia de Livy na číhošťském zázraku.

---

¹⁰³Rázek, Adolf. Josef Toufar- oběť proticírkevní strategie režimu .In Hanuš, J., Stříbrný, J. (eds). *Stát a církev v roce 1950*. CDK, Brno 2000, str. 43

¹⁰⁴ Ströbinger Rudolf, Nešvera Karel. *Stalo se v adventu. „číhošťský zázrak“*. Vyšehrad, Praha 1991, str. 68-69

¹⁰⁵ *Další skutečnosti o událostech v Číhošti*. Lidová demokracie. roč. 6, 8. 3.1950, str. 2

Noviny se také zmiňují o královéhradeckém biskupovi Mořici Píchovi, kterému údajně de Liva zachovával velkou přízeň¹⁰⁶. Zde je tedy opět ukázána provázanost Vatikánu s československými duchovními.

Dne 18. března se v novinách objevil článek, ve kterém bylo vysloveno „podivení nad tím, že církevní hodnostáři neodsoudili zmíněný počin faráře Toufara. Mezi věřícími tak vzniká dojem, že svým mlčením jeho jednání schvalují, z toho prostého důvodu, že ačkoliv uráží náboženství, je v plném souladu s jejich snahami uškodit naší lidově demokratické republice...“¹⁰⁷

7. 3. Lidové noviny

V článku ze dne 18. srpna 2007 se o faráři Josefu Toufarovi mluví v souvislosti s procesy s opatem želivského kláštera Vítem Tajovským. Je zde ve zkratce vylíčena celá událost. Lidové noviny dále píší: „Zdejší farář Josef Toufar si s tímto jevem sice nevěděl rady, ale rozhodně sám nemluvil o nějakém zázraku. Pro komunistickou moc to ale byla vítaná příležitost obvinit katolickou církev z tmářství.“¹⁰⁸

Dne 9. listopadu roku 2007 vyšel v Lidových novinách článek, který se mimo jiné věnuje tématu represí proti církvi. V této souvislosti se zmiňuje o faráři Josefu Toufarovi, který zemřel na „následky donucovacích metod StB“.¹⁰⁹

8 „Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení“

---

¹⁰⁶ Zneužili náboženství. Lidová demokracie. roč. 6, 12. 3. 1950, str. 1

¹⁰⁷ Ohlas událostí v Číhošti. Lidová demokracie. roč. 6, 18. 3. 1950, str. 1

¹⁰⁸ Čápková Hana. *Na začátku byl číhošťský zázrak*[online]. c2009, 18.08.2007[cit. 2009-08-10]. <http://www.lidovky.cz/na-zacatku-byl-cihostsky-zazrak-dny-/ln_noviny.asp?c=A070818_000020_ln_noviny_sko&klic=220938&mes=070818_0>

¹⁰⁹ Adam Drda. *Soudruzi, odsoudíme i Vatikán*. [online]. c2009, 9.11.2007[cit. 2009-08-10]. <http://www.lidovky.cz/soudruzi-odsoudime-i-vatikan-dj6-/ln_bezpravi.asp?c=A071109_120345_ln_bezpravi_bat>

10. února 1950 přijeli do vesnice Číhošť technici StB, aby se pokusili o rekonstrukci celého zázraku. Zařízení, které by mohl ovládat farář Toufar při mši, nedokázali sestrojít a tak dospěli k rozhodnutí, že mu musel někdo pomáhat za oltářem.

23. února 1950 přijel do Číhoště znovu prokurátor Čížek. Přivezl s sebou štáb dokumentárního filmu a faráře Toufara. Toufara donutili, aby si stoupl za kazatelnu. Aby nebylo za kazatelnu vidět, položili na ní několik knih, a tím zakryli zařízení, které mělo údajně hýbat křížem. Nad svatostánek poté položili kytici, která zakrývala natažený drát. Ovšem filmařům uniklo několik podstatných chyb, kterých by si běžní návštěvníci kostela zajisté všimli. Mezi knihy, které byly umístěny na kazatelně, neměl patřit misál, který je po celou dobu mše položen na oltáři. Dále kytice byla umístěna na nevhodném místě, v době adventní, kdy se výzdoba nepoužívá. Farář Toufar poté co byl oblečen a nalíčen, byl odveden na kazatelnu. Na tomto místě se však zhroutil a musel tedy být převezen nazpět do Valdic. Natáčení se tedy nekonalo. Vedoucí technické skupiny Bokr uvedl v protokolu z roku 1968: „...my jsme to zkoušeli všelijak, ale nemohli jsme to dát dohromady tak, aby to bylo ovládatelné z kazatelny.“¹¹⁰ Poté co faráře Toufara přivedli k filmování, Jan Bokr o něm vypověděl: „... byl ve velmi špatném zdravotním stavu, bledý poškrábaný, rty rozpraskané, těžko mluvil a myslím, že jej stále dva orgáni drželi.“¹¹¹

O školním cvičení se zmiňuje i Hodač. Děti ve škole v Hroznětíně prý dostaly za úkol zapsat do svých sešitů celý zázrak tak, jak jim ho nadiktovala místní učitelka náboženství.¹¹² Scénáristou tohoto dokumentu byl Jan Kliment a režisérem Přemysl Freimann.

Dne 1. a 2. března se filmovalo v Číhošti v kostele a ve vesnici. Obyvatelé vesnice si také všimli, že tohoto natáčení se farář Toufar neúčastnil. Film měl být natočen co nejdříve, a tak nebyl sestaven ani celý mechanismus, jak ho Toufar

---

¹¹⁰Rázek, Adolf. Josef Toufar- oběť proticírkevní strategie režimu .In Hanuš, J., Stříbrný, J. (eds). *Stát a církev v roce 1950*. CDK, Brno 2000, str. 41

¹¹¹ Kalous, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950. Zákulisí případu Číhošť*. Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, Praha 2001, str. 13

¹¹² Hodač, Vladimír. *Číhošťský zázrak*. Orbis, Praha 1950, str. 13

údajně popsal. Na kříž byly přivázány dva dráty, kterými se pohybovalo za oltářem. Původně straničtí funkcionáři slibovali filmařům, že celý mechanismus sestaví a sám Toufar bude tímto zařízením manipulovat. Ovšem to se nestalo. Jako důvod uvedli časovou tíseň způsobenou výpadkem proudu. Ve filmu dokonce toto zařízení není uvedeno v činnost a je nafilmováno pouze v klidu. Drašner uvádí, že filmu se neúčastnili skuteční věřící. Pro tyto účely byl dovezen kompars z Prahy.¹¹³ Z důvodů nepřítomnosti faráře Toufara byl celý film natočen s falešnou postavou faráře, kterou hrál Karel Čížek.¹¹⁴ Podle Františka Drašnera hrál postavu faráře úředník jménem Václav Průša¹¹⁵. Podle Jana Kalouse se doposud neví, kdo faráře Toufara ve filmu zastupoval.¹¹⁶

Tak vznikl film s názvem: „Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení“. Záběry z natáčení od Jana Černého, které se uskutečnily při rekonstrukci 23. února s farářem Toufarem, byly použity do nově vzniklého filmu.

Podle A. Kratochvíla, který cituje článek z Katolických novin z 23. června 1968 se dočteme z vyprávění pamětníka: „Vzpomínám si na začátek: na mapě světa zlý imperialistický pavouk, sedící na Wall Streetu tahá za vlákno vedoucí nejprve do Vatikánu, odtud do želivského kláštera, posléze do Čihošti. Celý film měl ukázat, jak církevní představitelé klamou lid v přímých službách mamonu. Divák měl uvěřit, že svět je černobílý: že proti poctivým budovatelům stojí zločinci, tmáři a podvodníci, užívající též náboženství k ohlupování a rozvracení. Už pro tento černobílý obraz světa byl film o Čihošti nepřesvědčivý i tehdy, r. 1950.“¹¹⁷

Tento film obsahoval řadu nepřesností. Mimo jiné zde byl použit název obce Čihošť (opět s krátkým „i“). Stejně označení užívali i vyšetřovatelé z Valdic. Dále je zde nafilmováno auto stojící před kostelem, které má diplomatickou značku CD. Filmaři chtěli poukázat na návštěvu papežského nuncia Ottavia de Livy. Pak je

---

¹¹³ Drašner, František. *Čihošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002, str. 138

¹¹⁴ Vaško, Václav. *Neumlčená II. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Zvon, Praha 1990, str.126

¹¹⁵ Drašner, František. *Čihošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002, str. 138

¹¹⁶ Kalous, Jan. *Čihošťský případ*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008, str. 162

¹¹⁷ Kratochvíl, Antonín. *Žaluji III. Cesta k Sionu*. Dolmen, Praha 1990, str. 174

ukázán záběr na nunciaturu v Praze, před jejímž vchodem stojí stejné auto. Divák je tak naveden, aby našel spojitost Vatikánu s číhošťským případem. Poté se kamera opět vrací do kostela, kde jsou přítomni i věřící.¹¹⁸ Celé toto představení se dokonce natáčelo v noci a žádný z obyvatel Číhoště se filmování neúčastnil. Zároveň filmaři nerespektovali zvyklostí místního obyvatelstva, které v kostele sedělo odděleně (muži a ženy zvlášť).

V momentu, kdy má dojít k zázraku, je farář Toufar zachycen, jak levou rukou ukazuje na svatostánek a na pravé ruce má přivázané dvojoko, s jehož pomocí pohybuje křížkem.¹¹⁹ Zde je ukázán další podvod, neboť svědci tvrdili, že farář měl pravou ruku položenou na prsou. Také je zde vsunut záběr na skutečného faráře Toufara, který byl natočen 23. února. Film mimo jiné říkal, že farář Toufar se ke všemu přiznal. Vykonal to kvůli nenávisti k lidové demokracii a na nátlak Vatikánu.

V závěru celého filmu zazněla věta: „To, co jsme vám ukázali, se stalo v malé Číhošti. Ale nešlo a nejde o Číhošť. Nepřátelé naší vlasti se šírají nenávistí a chtěli by zničit nás všechny. Všechno to, co budujeme.“¹²⁰ Tento film měl prokázat, že Toufar chtěl oklamat místní obyvatele a tím se pomstít i státu. Ovšem po uvedení do kin film spustil opačnou reakci. Lidé začali poznávat mnoho nesrovnalostí a chyb, kterých se tvůrci filmu dopustili. Režisér filmu Přemysl Freiman při výrobě dalších kopií zvlášť opatřil tři kopie, které byly poslány do zahraničí. Jedna kopie byla poslána do Vatikánu, druhá do Německé spolkové republiky.

Film, který v Číhošti nikdy nebyl promítán, jasně naznačuje, že je podvodem v těchto bodech: „ 1. Nezachycuje lidi, kteří šli do kostela k „zázračnému“ křížku, ale účastníky pohřbu p. Navrátila z Číhoště. 2. Školní úlohy žáků z Číhoště byly podvrženy, nic takového se ve škole, jak svědčí tehdejší učitelka nepsalo. 3. Křížek byl napojen na všelijaké gumičky a silné spirálové péro, které by každý návštěvník kostela musel ihned spatřit. Toto zařízení zakrývala velká kytice umělých květin.

---

¹¹⁸ *Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení*, režie Přemysl Freiman, Československo, 1950, 12 min

¹¹⁹ *Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení*, režie Přemysl Freiman, Československo, 1950, 12 min

¹²⁰ Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002, str. 145

Podle protokolárních svědectví účastníků „zázraku“ však tam žádné takové květiny nebyly, a také být nemohly, protože šlo o třetí neděli adventní, kdy taková výzdoba na oltáři být nesmí. 4. Farářův mechanismus na kazatelně zakrývá několik knih, mezi nimi silný misál-ale ten se na kazatelnu nikdy nedával! 5. Na filmovém záběru farář Toufar ukazuje levou rukou na svatostánek a pravou tahá za mechanismus, krytý knihami. Podle svědectví měl však pravou ruku na prsou. 6. A konečně důkaz na prosto nevyvratitelný: Z úředních dokladů ještě prokáži, že v době filmování byl Josef Toufar již řadu dní mrtev- ve filmu vystupoval jiný, maskovaný muž.“¹²¹

V pátek 10. března se v kinech poprvé promítal film „Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení“. Celkem bylo vyrobeno 375 kopií, které byly poslány do všech větších měst po republice. V té době v Číhošti kino nebylo, ale film se promítal v nedaleké Ledči nad Sázavou. Film se také prokazoval hlubokou neznalostí liturgických předpisů, proto i mnoha věřícím lidem se nezdál příliš věrohodný. Lidé tento film chápali jako pokus funkcionářů o protináboženskou agitaci a nebyl jimi brán příliš vážně. Film byl proto nedlouho po jeho prvním uvedení stažen ze všech kin.

V roce 1991 vznikl pořad České televize s názvem Číhošťský zázrak potřetí, ve kterém se objevují záběry z původního filmu vydaném v roce 1950 a doplněném dalšími komentáři¹²². V roce 2004 Jaromír Polišínský natočil televizní film o Číhošťském zázraku s názvem *In nomine patris*, ve kterém hlavní postavu faráře Toufara ztvárnil herec Viktor Preiss. Tento film mimo jiné dostal hlavní cenu na 18. mezinárodním festivalu televizní tvorby v Remeši¹²³.

9 Represe po Číhošti

Současně s vyšetřováním číhošťského zázraku se konaly výslechy se zatčenými představiteli mužských církevních řádů. Do tohoto procesu měl být zřejmě zahrnut i Josef Toufar. Nasvědčuje tomu zatčení Víta Tajovského dne 30. ledna 1950

---

¹²¹ Kratochvíl, Antonín. *Žaluji III. Cesta k Sionu*. Dolmen, Praha 1990, str. 163-164 (také Brabeneč, Jiří. *Jak a proč zemřel farář Josef Toufar*. Lidová demokracie. roč. 24, 8. 6. 1968, str. 9)

¹²² Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002, str. 139

¹²³ *In nomine patris* c 1996-2009 [cit. 2009-08-13].

<http://www.ceskatelevize.cz/program/detail.php?idp=1099710375>

a čtení Toufarova doznání, které by sloužilo jako svědectví korunního svědka před soudem.

Roman Cílek, který napsal publikaci ve stylu „pátračské“ literatury faktu o celém procesu píše toto: „Na lavici obžalovaných zasedla před senát státního soudu v Praze první velká skupina církevních hodnostářů, především to byli představitelé předních katolických řádů: dominikánů, jezuitů, redemptoristů, františkánů a premonstrátů. Výčet trestných činů, jichž se měli tito muži dopustit, sahal o špionáže ve prospěch Vatikánu až po údajné shromažďování zbraní v tajných klášterech.“¹²⁴

„Nezákonný politický proces, který byl jednou z nejdůležitějších součástí politické přípravy likvidace řádů, začal 31. března. Z deseti obžalovaných představitelů řádu dostal jeden trest doživotí, ostatní celkem 132 let vězení.“¹²⁵ Deset obžalovaných klášterních hodnostářů bylo obviněno z „nenávisti k režimu, z přípravy protistátního spiknutí, z přechovávání zbraní, ze špionáže a ze spolupráce s gestapem. Vít Tajovský dostal 20 let ve vězení.

Před samotnou akcí byl v Lidové demokracii uveden článek s názvem „Zneužití klášterů pro politické cíle“. V tomto článku se mimo jiné píše, že církevní řády ztratily své původní poslání. Dále byl v článku obviněn papež, který prý tyto církevní řády využívá ke svým zájmům. „Papežství si vytváří pomalu v řádech organizaci, která je na něm závislá a která je mu proto oddána i ve věcech politických.“¹²⁶

9. 1. Akce K

Akce K, která se uskutečnila v noci ze 13. na 14. dubna a 27. na 28. dubna spočívala v rychlém přepadení mužských klášterů. Řeholníci byli převezeni do centralizačních, resp. internačních klášterů do Broumova, Oseku u Duchcova, Bohosudově, Králíkách, České Kamenici a na Želivu. Na Slovensku byli odváženi do

---

¹²⁴ Cílek, Roman. *Hrobaři iluzí aneb Kdo nepůjde s námi...* Rodiče s.r.o. Praha 2003, str. 193

¹²⁵ Kaplan, Karel. *Stát a církev v Československu v letech 1945-1953*. Doplněk, Brno 1993, str. 120

¹²⁶ *Zneužití klášterů pro politické cíle*. Lidová demokracie. 8.4. 1950, str. 8

Podolnice, Jasova, Pezinku, Báče, Malacek, Hlohovce, Beňadiku a Močenoku. Takto se řeholníci de facto ocitli ve vězení, kde jejich veškerá korespondence podléhala cenzuře.. Celkem Akce K postihla 2 376 řeholníků.¹²⁷ Majetek klášterů se stal státním majetkem. Budovy klášterů přišly pod správu Ministerstva vnitra a obrany. Mnoho knih z klášterních knihoven bylo přesunuto do Národní knihovny, vědeckých knihoven a archívů. Podobně biskupům bylo odebráno svoboda pohybu a jakékoli spojení se světem. V červenci a srpnu 195é poté přišly na řadu i ženské řehole.

10 Další osud Ladislava Máchy

Na konci šedesátých let se novinář Jiří Brabenec pokusil o pravdivé vyličení celé události. Snažil se vypátrat skutečné původce číhošťského zázraku. Vydal reportážis názvem „Jak a proč zemřel farář Josef Toufar“¹²⁸. Jiří Brabenec se v tomto vysvětlit některé podvodné aktivity představitelů státu v souvislosti s případem Číhošť. Brabenec tehdy podnikl vlastní pátrání, začal s opětovnými výslechy tehdejších svědků oné události. Na základě získaných fakt označil film natočený v roce 1950 za podvod.

V roce 1968 byl Ladislav Mácha označen za vraha Josefa Toufara. Mácha byl tedy vzat do vazby ale posléze opět propuštěn. Dne 8. června 1968 se v ČTK objevil článek o Číhošťském případě: „ Na podkladě materiálů předaných ministerstvem vnitra a doplněných šetřením revizního odboru Generální prokuratury bylo zahájeno trestní stíhání a vzneseno obvinění proti L.M., bývalému příslušníku Státní bezpečnosti po podezření z trestného činu vraždy podle par.219 trest. zákona. Jmenovaný je důvodně podezřelý, že v únoru 1950 nezákonně zatčeného faráře Josefa Toufara z Číhoště u Ledče nad Sázavou brutálně fyzicky týral a trýznil žízni, aby dosáhl jeho doznání, že Toufar inscenoval tzv. číhošťský zázrak. Posléze pak, aby tato nezákonná činnost nevyšla najevo, dal mu vypít dosud nezjištěnou tekutinu. U Josefa Toufar došlo k perforaci žaludečního vředu...L.M. byl včera vzat do vazby.“¹²⁹ V Lidové demokracii je přímo uvedeno jméno vraha Ladislava Máchy¹³⁰.

¹²⁷ Kalous, Jan. *Číhošťský případ*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008, str. 84

¹²⁸ Brabenec, Jiří. *Jak a proč zemřel farář Josef Toufar*. Lidová demokracie. roč. 24, 8. 6. 1968, str. 9

¹²⁹ Vaško, Václav. *Neumlčená II. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Zvon, Praha 1990, str. 129

Dne 21. prosince 1968, několik měsíců po intervenci sovětských vojsk v rozhlase zazněla zpráva, že vyšetřování případu Číhošť je skončeno a podezření z vraždy nebylo potvrzeno.¹³¹

Před soudem stanul Ladislav Mácha až roku 1998, kdy ho Obvodní soud pro Prahu 6 uznal vinným z používání nezákonných metod při vyšetřování faráře Josefa Toufara. V rozsudku mimo jiné zaznělo: „...soud má za prokázané, že obžalovaný shora uvedeným způsobem tragicky zasáhl do osudu poškozeného, zapříčinil jeho velmi závažný zdravotní stav, závažnou poruchu zdraví, kterou doprovázely velmi intenzivní bolesti, bez možnosti dovolat se práva na svoji obranu.“¹³² Byl odsouzen k trestu odnětí svobody na 5 let. Mácha se proti tomuto rozsudku odvolal a také předložil dopis, ve kterém projevuje lítost nad svými činy. Máchovi byl na konec trest snížen na dva roky.

Dne 31. ledna 2002 zpráva z ČTK oznamovala toto: Dnes sedmasedmdesátiletého Máchu v listopadu 1999 odsoudil Městský soud v Praze na dva roky vězení za to, že se v roce 1950 podílel na týrání faráře Toufara z Číhoště u Ledče nad Sázavou. ..Mácha po svém předloňském odsouzení požádal o odklad trestu ze zdravotních důvodů. Obvodní soud pro Prahu 6 a poté i pražský městský soud však jeho žádost zamítly.“¹³³

---

¹³⁰ *Vrah faráře Toufara zatčen.* In Lidová demokracie. roč. 24, 9. 6. 1968

¹³¹ Vaško, Václav. *Neumlčená II. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce.* Zvon, Praha 1990, str. 129

¹³² Kalous, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950. Zákulisí případu Číhošť.* Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, Praha 2001, str. 23

¹³³ Kalous, Jan. *Číhošťský případ.* Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008, str. 156

11 ZÁVĚR

V devadesátých letech zájem o číhošťský zázrak opět vzrostl. Československá televize také v roce 1991 uvedla dokumentární film s názvem „Číhošťský zázrak potřetí“, ve kterém je možné shlédnout i původní film natočený roku 1950. Jak už jsem zmínila výše, roku 2004 byl natočen Jaromírem Polišenským nový televizní film, který tentokrát celou událost zasazuje do jednoho hraného příběhu. Na celou událost se tedy nezapomnělo. Možná také proto, že doposud nebyla zcela objasněna. Nikdo zatím neví, zda se křížek v kostele v Číhošti pohnul s přičiněním nějaké osoby, ať už faráře Toufara nebo příslušníků StB. Jak jsem se snažila ukázat ve své práci, osob, které se tehdy v Číhošti vyskytovali před událostí, i poté bylo mnoho. Ovšem musím také poukázat na to, že nebylo nikdy prokázáno, jak

celý mechanismus s křížkem mohl fungovat. Ani v dokumentárním filmu není toto zařízení uvedeno v pohyb. Proto stále vyvstává otázka, jak byl tento zázrak vykonán.

Důsledky tohoto jevu však vedly k okolnostem, které zcela nahrávaly do karet tehdejší státní politice. Číhošťský zázrak tedy přišel jako na zavalanou. KSČ již od roku 1948 plánovala represe proti církvi a představitelům řádu, které se nakonec také uskutečnily, ačkoli za absence korunního svědka Josefa Toufara. Josefa Toufara označili jako agenta Vatikánu, který celý zázrak zkonstruoval, přičemž skoro nikde nebylo vynecháno, že byl naveden svým nadřízeným Mořicem Píchou, popřípadě přímo Vatikánem. Provázanost Josefa Toufara, resp. královéhradeckého biskupa Mořice Píchy s Vatikánem byla zmíněna ve všech novinových článcích i v publikacích od Hodače, Žáka i ministerstva informací a osvěty.

Souvislost mezi Vatikánem, Číhoští, Prahou a Hradcem Králové je dále popsáno v publikaci ministerstvo informací, kde v závěru zní: „Ohniska organizace podvodně konstruovaného »zázraku«, který měl prý za účelem »zvroucnění náboženského citu« a zneužití tohoto citu prostého věřícího lidu Vatikánem, nenávidějícím naše lidové demokratické zřízení-číhošťská fara, želivský klášter, hradecké biskupství, pražské arcibiskupství a pražské zastupitelství Vatikánu-ztratila vedoucí sílu, která ve zběsilé protistátní kampani se neštítala ani podvodu, lži profanace kříže i zneužití upřímného náboženského zanícení svěřených věřících.“¹³⁴ Podobně návštěva pražského nuncia Ottavia de Livy v Číhošti dopomohla státním orgánům k jeho vyhoštění ze země.

Dlouho po zázraku lidé nevěděli, co se samotným farářem stalo. V novinách se dočetli pouze, že byl obviněn z činnosti proti lidově demokratickému režimu. Tři roky po oné události se Toufarova neteř Marie Pospíšilová dozvídá o farářově smrti. Téměř nikdo však netušil, jakou smrtí zemřel. Z pozdější expertízy tedy bylo zjištěno, že jeho pozdější výpovědi z věznice nelze brát za platné. Zároveň je nutné přihlížet i k okolnostem, za jakých se farář Toufar ke všemu údajně přiznal. Existuje několik výpovědí od samotných vyšetřovatelů a personálu věznice a později nemocnice, které potvrzují Toufarovo mučení. Hlavní vyšetřovatel Ladislav Mácha dlouho unikal

---

¹³⁴ *Poučení z Číhoště*. Ministerstvo informací a osvěty I. odbor, Praha 1950 str.12-13

trestu. V roce 1968 se na okamžik zdálo, že spravedlnosti bude učiněno za dost a Mácha bude náležitě potrestán. Ovšem vzhledem k náhlým politickým změnám bylo opět od stíhání upuštěno. Teprve v roce 1999 byl Městským soudem v Praze odsouzen na dva roky vězení. Tehdy Ladislavu Máchovi bylo sedmasedmdesát let.

Nedlouho poté bylo také započato s Akcí K, vedené proti církevním představitelům řádu. Dá se tedy říci, že událost v Číhošti celý proces urychlila. I přesto, že Josef Toufar byl již po smrti, dále se počítalo s využitím číhošťského případu jako ukázky protistátní akce, ve kterém za hlavního viníka byla označena celá církev.

Na závěr bych chtěla použít slova z práce Renaty Černé, která píše o číhošťském zázraku toto: „Toufarova smrt nebyla zřejmě naplánována. Byla pro něj připravena důležitější role. Dokonce tak důležitá, že ji musel sehrát i po smrti, i když trochu jinak, než bylo původně myšleno. Smrt faráře Toufara vládní činitele neodradila od dokončení propagační kampaně.“¹³⁵

V závěru své práce bych chtěla říci, že jsem se v mnohém snažil co nejlépe zrekonstruovat celou událost číhošťského zázraku, tak jak byl zaznamenán autory v publikacích, ze kterých čerpám. Věřím však, že v mnohém jsem tomuto tématu ještě dlužna.

---

¹³⁵ Černá, Renata. Číhošťský zázrak. In: Mikulicová, Mlada, Kubín Petr (eds.) *Sborník Katolické teologické fakulty. Svazek V.* Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum 2003, str. 121

12 Seznam použitých zdrojů:

Drašner, František. *Číhošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. Nakladatelství Libri, Praha 2002

Vaško, Václav. *Dům na skále/2. Církev bojující*. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2007

Vaško, Václav. *Neumlčená I. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Zvon, Praha 1990

Vaško, Václav. *Neumlčená II. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Zvon, Praha 1990

Čelovský, Bořivoj. *Strana světí prostředky. Martyrium faráře Josefa Toufara*. Nakladatelství Tilia, Šenov u Ostravy 2001

Černá, Renata. Číhošťský zázrak. In: Mikulicová, Mlada, Kubín Petr (eds.) *Sborník Katolické teologické fakulty. Svazek V*. Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum 2003

Kaplan, Karel. *Nebezpečná bezpečnost . Státní bezpečnost 1948-1956*. Doplněk, Brno 1999

Kaplan, Karel. *Stát a církev v Československu v letech 1945-1953*. Doplněk, Brno 1993

Kalous, Jan. *Instrukční skupina StB v lednu a únoru 1950. Zákulisí případu Číhošť*. Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, Praha 2001

Kalous, Jan. *Číhošťský případ*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Kolín 2008

Fiala Petr, Hanuš Jiří. Katolická církev a totalitarismus v českých zemích. In: Fiala Petr, Hanuš, Jiří (eds.) *Katolická církev a totalitarismus v českých zemích*. CDK, Brno 2001

Rázek, Adolf. Josef Toufar- oběť proticírkevní strategie režimu .In Hanuš, J., Stříbrný, J. (eds.) *Stát a církev v roce 1950*. CDK, Brno 2000

Kratochvíl, Antonín. *Žaluji III. Cesta k Sionu*. Dolmen, Praha 1990

Hanuš, Jiří. *Tradice českého katolicismu ve 20. století*. CDK, Brno 2005

Dvořáková, Zora. *Z letopisů třetího odboje*. Hříbal, Praha 1992

Cílek, Roman. *Hrobaři iluzí aneb Kdo nepůjde s námi...Rodiče s.r.o.* Praha 2003

Hodač, Vladimír. *Číhošťský zázrak*. Orbis, Praha 1950

Žák, Jiří. *Exkomunikace, zázraky, sabotáže. Od Krakova přes Číhošť k Banské Bystrici*. Rudé právo, Praha 1950

Poučení z Číhoště. Ministerstvo informací a osvěty I. odbor, Praha 1950

Brabenec, Jiří. *Poslední svědectví o Toufarovi*. Lidová demokracie. roč. 24, 8. 6. 1968

Brabenec, Jiří. *Jak a proč zemřel farář Josef Toufar*. Lidová demokracie. roč. 24, 8. 6. 1968, str. 9

Vrah faráře Toufara zatčen. Lidová demokracie. roč. 24, 9. 6. 1968

Další skutečnosti o událostech v Čihošti. Lidová demokracie. roč. 6, 8. 3. 1950

Zneužili náboženství. Lidová demokracie. roč. 6, 12. 3. 1950

Ohlas událostí v Čihošti. Lidová demokracie. roč. 6, 18. 3. 1950

Zneužití klášterů pro politické cíle. Lidová demokracie. roč. 6, 8. 4. 1950

Sedláček, August. *Místopisný slovník historický království českého*. Argo, Praha 1998

Universum, všeobecná encyklopedie. 1.díl/A-F, Odeon, Praha 2002

In nomine patris c 1996-2009 [cit. 2009-08-13].

<<http://www.ceskatelevize.cz/program/detail.php?idp=1099710375>>

Čápková Hana. *Na začátku byl čihošťský zázrak*[online]. c2009, 18.08.2007[cit. 2009-08-10]. <http://www.lidovky.cz/na-zacatku-byl-chieostsky-zazrak-dny-/ln_noviny.asp?c=A070818_000020_ln_noviny_sko&klic=220938&mes=070818_0>

Adam Drda. *Soudruzi, odsoudíme i Vatikán*. [online]. c2009, 9.11.2007[cit. 2009-08-10]. <http://www.lidovky.cz/soudruzi-odsoudime-i-vatikan-dj6-/ln_bezpravi.asp?c=A071109_120345_ln_bezpravi_bat>

Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení, režie Přemysl Freiman, Československo, 1950, 12 min

13 Seznam příloh:

Kalous, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950. Zákulisí případu Číhošť. Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, Praha 2001*

Čelovský, Bořivoj. *Strana světí prostředky. Martyrium faráře Josefa Toufara. Nakladatelství Tilia, Šenov u Ostravy 2001*